NATIONALBIBLIOTHEK
IN WIEN
155916-A
NEU-

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek

+Z218606300

155916-A

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

NASRADIN.

... Uze jedno staro magare,... Uzjaše nanj,... i oko njega muhah na hiljade.

Obr. 10.

Digitized by Google

NASRADIN

ILITI

BERTOLDO

I NJEGOVA PRITANKA DOMIŠLJATOST, HIMBENOST I LUKAVŠTINA.

Knjižica izpisana polag talianskoga, kano zabavno i ugodno štivenje za ilirske mladiće, u kojoj se kažu velike pogibeli Nasradinove, njegova izmišljenja, i mudre beside.

Dodaje se na svèrhi:

Pivanje

od

OPAKE ĆUDI I PRIVARE ZLIH ŽENAH.

Drugo popravljeno izdanje.

U ZADRU
1862.
Troškom Petra Abelića Knjigoprodavca.

Digitized by Google

U Tèrstu. — Tisk. K. Koen.

Digitized by Google

PRIDGOVOR.

Kadno Alboin kralj Longobardah nadvladao biaše malo ne svu Italiu, i stanovaše u Gradu Veroni pride k Dvoru njegovu niki čovik imenom Nasradin iliti Bertoldo, vele ružan i nespodoban u obličju; ali usuprot puno oštrouman i domišljat, nu zajedno himbene i lukave ćudi. Stas njegov i obličje ovdi se opisuju.

Lipota Nasradinova.

Ovi biaše malahna kipa, glave velike, i okrugle kaono tikva, čelo mu biaše namèrskano, oči cèrljene kaono vatra, obèrve duge i oštre kano praščje strunje, uši kano u magareta, usta velika i nakriva, donja usnica obišena kano paripčetu, brada duga kao u jarca; nos zakovèrčen, nozdèrve široke, zubi na dvor mu viriše kano u praščа, na yratu podvoljci koji kad govoraše nadimahu se ka-

Digitized by Google

kono mihuri, imadiše golene poput koze i čovika divjega, noge duge i široke, vas život runjav a bičve od kostreti i sve okerpljene, postole visoke.

Sloboština Nasradinova.

Prodje dakle Nasradin izmedju gospode i vićnikah Kraljevih, koji biahu oko njega, dodje prid Kralja, nit mu se pokloni, ni skine kapu, dali odma otidje sisti kod Kralja, koi jer biaše dobre naravi, i budalastim ričma nasladjivaše se, videći njegovu sloboštinu domisli se da je čovik šaljive ćudi; budući da već krat narav ista nadaruje život nespodoban, i gèrdo tilo pametju i umom tankim i izvèrsnim. Radi šta Kralj se ne razsèrdi dali počme ga lipo pitati govoreći:

Razgovor medju Kraljem i Nasradinom.

Kralj. Tko si ti, i kad si se rodio, i od koga si mista?

Nasr. Ja jesam čovik, rodjen sam kad me moja mater učini, i moje misto jest ovi svit.

K. Tko je bio najveći i najglasovitiji u tvojem rodu?

N. Moj did; zašto kažu da je bio najvišji od svih, i njegov glas da bi se čuo od naše kućę do medvidove gore.

Digitized by Google

K. Imaš li otca, mater, bratju, sestre?
N. Imam otca, mater, bratju, i sestre, ali su svi mèrtvi.
K. Kako ih ti imaš had su svi mèrtvi?
N. Kad se ja dilih iz koće svi spavahu, s toga govorim da su mèrtvi, zašto jedan koi spava i koi je mèrtav malo se razlikuje, budući da san zove se brat smèrti.
K. Koja je stvar najbèrža na svitu?
N. Misao.
K. Koje je najbolje vino?
N. Ono koje se mukte pije.
K. Koje je ono more koje se nemože napuniti?
N. Požuda za pineze u lakoma čovika.
K. Što je posridi u očenašima?
N. Uvlaka na što su nanizani.
K. Koja je stvar najgora u mladiću?
N. Neposluh.
K. Koja je najgora stvar u starcu?
N. Bludnost.
K. Koja je stvar najgora u tèrgovcu?
N. Laž.
K. Zašto čine lonce i vèrče?
N. Zašto se neradjaju; da se radjaju, kao ljudi, nebi ih činili.
K. Koi je zanat najčistiji?
N. Zanat onoga koi čini lonce, zašto kad zakalja ruke, a hoće jisti valja da ruke umije.
K. Imaš razlog. Zašto pseto vèrti repom kad sriti gospodara?
N. Zašto neima kape da skine.

Digitized by Google

K. Zašto pseto digne nogu uzazid kad piša?

N. Jer se boji da ga zid ne pritisne.

K. Zašto pseto jide kosti?

N. Zašto mu nedadu mesa.

K. Koja je najveća vatra u jednoj kući?

N. Zao jezik u sluge, i zla žena.

K. Koje su bolesti koje se izličiti nemogu.

N. Budalaština i dug.

K. Koi je oni sin koi čini materi jezik izgoriti?

N. Stinj od sviće.

K. Kako bi mi donio vode u rešetu brez da se prolije?

N. Čekao bih zimu, i kad bi se voda smèrzla onda bih je donio.

K. Koja je ona stvar koju čovik traži, i nebi je rada naći?

N. Uši u košulji.

K. Kako bi uhvatio zeca netèrčući za njime?

N. Čekao bi dà se izvari, onda bih ga uhvatio.

K. Zašto spuži kad se peku na vatri pivaju u svojoj ljupini?

N. Vesele se jer im gori kuća.

K. Da vuk pita od ovce užinu, a da ona neima mu šta dat, što bi vuk učinio?

N. Izjio bi ovcu.

K. Jedan magarac natovaren od velike tegoće zavali se u blato, i nemože se dignuti, što ima učinit?

N. Što i žabe, neka lèži u blatu.

K. Koja je živina jačja od lava?

N. Buha.

K. Zašto buha?

N. Ja sam vidio jednom unidje u nozdèrve lavu, i lav s noktima razdri nozdèrve da buhu smakne, al mu uteče; zato govorim da je jača nego lav.

K. Zašto mačka hoti jednu noć izjisti pivca?

N. Imade razlog, zašto budi ljude kada spavaju.

K. Čvèrčak u zimi pitao je u mrava kruha u zajam, i nehti mu zaimiti?

N. Imao je razlog, nebiaše mu liti po vas dan pivati nego providjat što u zimi jisti, kano i mrav.

K. Jedan starac idjuć iz gore nosaše na sebi mnogo dèrvlja, i pod brimenom poče zazivati smèrt da ga umori.

N. Zvao je smèrt da mu pomože dèrva nosit.

K. Jedan prašćić malašan vidi gdi mu ubiše otca, i poče plakati, ali opet razveseli se.

N. Ima razlog da se obeseli, zašto on ostaje gospodar od žirja.

K. Nasradine, jučer vidih s prozora gdi pašče nosi priko vode jedan malahan komadić mesa, ali ukaza mu se izpod njega u vodi jedan veći, pusti onoga iz ustih za uhvatit koga mu osin prikazivaše, i tako ostade brez ništa.

N. Koj pušta malu sriću za uhvatit veću ostajo brez ništa, i sam sebe vara.

Digitized by Google

K. Jedna ovca tužaše se na čobana da joj uzimlje mliko i vunu.

N. Gospodar je, još i nju dati vuku.

K. Spuž išao je devet godinah uzazid, i kad bi pod strihom od kuće pade na stine i poče jaukati.

N. Nebiaše mu bèrzo ići.

K. Dodju čvèrčki u zimi k čelam, i pitaju da prizime š njima, i da ih prihrane, i da će naučit njihove sinove pivat.

N. Budale bi bile da njihovi sinovi nauče tu mudrost, bolje im ona koja je njima za korist, i koja će ih pomoć.

K. Jedan mudroznanac ili filozof bi udren od jednog čovika, kome on neodgovori ništa, već mu dade pet cekinah.

N. Bit će posli gore ponj.

K. Zašto?

N. Zašto otidje malo naprida, i udri jednog seljanina, za imat još više jasprih, a on kad primi udarac ubi ga iz puške, eto što se dogadja onomu koi opako diluje za dobit.

K. Zašto ovca kad ju vuk uhvati nekrivi se, kako kad ju uhvati paščе?

N. Zašto zna da je vuk njezin neprijatelj s toga se nanj netuži, ali na paščе ima razlog, budući da je nje čuvaoc.

K. Jedan pas nikad neizlazaše iz kuće po kiši.

N. Zašto valja da je prije bio oparen vrilom vodom s toga se boji studene.

K. A od kada si se ti naučio tako mudro i domišljato sboriti?

Digitized by Google

N. Da ti kažem Kralju. Ja prije bio sam ludjak kao i drugi ali eto sgode? Jedno jutro otidje moja žena u grad, i ostavi mene kod kuće da čuvam kvočku, i piplíće i jednu žaru slaščice što mi reče da je otrov, jeda je neimam okusiti. I tako ostavši čuvajući piplíće zaleti se orlina i odnese jedno piple. Kad dodje moja žena poče me bit, jer sam pustio orlu piple izjisti. Drughi dan opet se dili u grad i priporuči mi da neima manjkat nijedno, a ja što učinih? Svezah sve piplíće špagom kvočki za noge, zaleti se orao uze ujedno i piplíće i kvočku. Kad ja to vidih ostadoh vas smutjen, počeh misliti kako bih sam sebe otrovao, i dodje mi na pamet da mi je žena kazala gdi je otrov; ja izjidoh svu slaščicu, jeda bi umrao prije nego moja žena dodje. Vrati se žena i nemože učinit s manje da se nenasmije, i ja od tadaj postadoh ovako razuman i mudar kako me vidiš.

K. Dragovoljno sam te slišao, zato pitaj od mene što ti drago, i štogodi uzpitaš ono ću ti dati.

N. Koi neima što svoga, nemože drugomu dati.

K. Zašto ti ja nemogu dat ono što uzpitaš?

N. Ja idem tražiti zadovoljstvo, a ti ga neimaš.

K. Jeda li nisam ja zadovoljan na ovomu privisokom pristolju, kako vidiš?

Digitized by Google

N. Oni koi sidi na visoku, stoji na većoj pogibili za pasti niže i ubiti se.

K. Gledaj kolika gospoda stoje oko mene, za služiti me?

N. I mravi stoje oko sirka; a grizu mu koru.

K. Nu, hoćeš li biti moj dvoranin?

N. Koi je prost, neima tražiti svezat se.

K. Tko te je dakle poslao ovamo?

N. Ja sam cinio da je kralj viši od drugih ljudih deset ili dvanaest lakatah; i da nadlazi sve ljude, kao zvonici nadlaze cèrkve; ali eto vidim da si ti čovik kao i drugi, sa svim da si kralj.

K. Ajde odmah izprid mene, ja ti zapovidam; ako li nećeš, činit ću te poslati s velikom sramotom i pogèrdom, i iztirati kano muhe iz jizbine.

N. Ja ću otići, ali kralju znaj dobro, da muhe imadu ovu narav da premda su iztirane opet se vrate na isto misto.

K. Daklen ajde i ako se nepovratiš kakono muhe, odsić ću ti glavu.

Lukavstvo Nasradinovo.

Dili se Nasradin, i otidje kući, i uze jedno staro magare, sve izranjeno po ledji i po sapi, i napolak izjideno od muhah. Uzjaše nanj i ode prid kralja, i oko njega muhah na hiljade, kao oblak, tako da Na-

Digitized by Google

sradin radi njih nevidjaše se, i dodje prid kralja, i reče:

N. Evo me kralju vratio sam se k tebi.
K. Jesam li ti ja rekao, da ako se nebudeš vratio, kako muhe, da bih ti odsikao glavu?
N. Muhe neidju li na mèrlinu?
K. To se zna da idju.
N. Evo me dakle, vratio sam se na ovome staromu magaretu, na po izjiden i ja i ono od muhah, kako vidiš; dakle kralju izpunio sam naredbu.
K. Ti jesi čovik vèrlo naučan... Sad ajde ja ti prašćam kao magaretu; a vi svežite ga neka jide.
N. Nejide oni koi goverenje nije svèršio.
K. Zašto, jeda imaš još što reći?
N. Još nisam ni počeo.
K. Da! odvedi tu mèrlinu, i otidji tamo, zašto vidim da dvi žene idju k meni na sud; a kako ih ja pošaljem, dodji k meni, pak ćemo se razgovarati.
N. Ja ću otići, dal pazi, dobar sud učini.

Ženska pravda.

Dodjoše dvi žene prid Kralja, jedna biše drugoj ukrala ogledalo. Ona kojoj biše ukradjeno ogledalo zvaše se Meda, a ona

Digitized by Google

koja ga je ukrala, Lisa, koja dèrži ogledalo u ruci. Meda pita sud od kralja:

M. Znaj gospodine, da ova sinoć bi u mojoj kući i ukrade mi ogledalo, koje dèrži u ruci, i ja sam ga pitala mnogo putah, a ona neće da mi ga dade; daklen kralju pitam od tebe pravicu.

L. To nije istina; zašto ima mnogo vremena, da sam ga ja kupila za moje jaspre; i čudim se kako ti moreš pitat ono što tvoje nije?

M. Da kralju pravedni, nemoj virovat ričma laž jivim, zašto je ona lupežica očita, niti ima straha božjega, i znaj prisvitli kralju, da nebih ja pitala, ono što nije moje za sve blago ovoga svita.

L. Ala lipa govorenja i kosmate duše! znaš lipo dat razumiti kako ti hoćeš, i da imaš pravicu, da bi ti tko virovao; nu smo prid sudcem pravednim, koi će nami pravu osudu učiniti, i poznat i moj i tvoj razlog.

M. O zemljo, zašto se ne otvoriš i neproždreš ovu opaku, koja tako lažljivo govori, i nepravedno uživa ono što je moje, i daje razumit, da je onako, kako ona hoće. O nebesa ukažite istinu ove osude!

Digitized by Google

Pravedni sud Kraljev.

K. Da! umirie se, zašto sad sada obradovat ću obe: Uzmite ovo ogledalo i razbijte ga na komade; pak ću podilit svakoj jednako, tako bit ćete obe smirne.

L. Ja se priklanjam ričma kraljevim, po ta način bit ćemo zadovoljne obe.

M. Ne, ne, volim da se dade tebi, nego pustiti da se razbije tako lipo ogledalo; a tko zna, da jedan dan poznavši tvoje pomanjkanje mi ga nepovratiš. Neka ga ona odnese i tako će dospiti naše pravdanje.

L. Osuda kraljeva meni je draga i neka se razbije na komade, i tako nećemo se više karat i svadjat medju sobom.

Mudrost Kraljeva.

K. Ja sada poznajem doisto, da je ogledalo one koja neće da se razbije, zašto po momu sudu nje plač i suze da cilo ostane svidoče da Lisa je lupežica. Neka se dakle dade ogledalo Medi, a druga neka se sramotno tja pošalje.

M. Ja ti zahvaljivam koliko igda mogu, kralju pravedni, koi si učinio kakono pravi sudac zapoznavši moju istinu i nje lu-

Digitized by Google

kavost. Molit ću Boga da ti dade svako dobro, koje od njega želiš.

K. Ajde u miru. Sbilja poznaje se da je njezino ogledalo, zašto to i nje suze dokažuju.

Nasradin dodje prid Kralja, smijući se:

N. To nije dobar razlog, kralju.

K. Zašto nije dobar?

N. Daklen ti virueš suzam ženskim?

K. Zašto hoćeš da nevirujem?

N. Neznaš li da njihov plač je jedna privara, i svaku stvar koju čine, ili govore sve s privarom; zašto one ako plaču s očima smiju se u sèrcu, prid tobom uzdišu a za tobom rugaju se, govore svèrhu one stvari koju nećute; u malo riči one drugo nerade već kako će izpunit svoju želju u svakoj stvari.

Pohvale date od kralja Ženam.

K. Toliko imadu žene u sebi razuma i mudrosti da je sve nakrivo ono što si ti sad suprot njima rekao; da bi jedna upala u koje pomanjkanje po slaboći dostojna je oproštenja, budući da je žena slabija od čovika. Može li se reći molim te Nasradine, da koi je odiljen od ovakih

Digitized by Google

lipotah, da je mèrtav? pèrvo, žena ljubi svoga muža, uzdiže dicu, oko njih nastoji, njih hrani, njih uči svakom poštenju; žena upravlja kućom, uzdèrži haljine; čuva obitil, čini radit službenice, i nastoji na sve strane, da u kući sva naprav idju. Žena jest razkošje mladjih, utišenje staracah, veselje dice, ona ljubi s virnostju, slatko opći, pametna je u razgovoru, dobra u zapovidanju, bèrza u posluhu, poštena u ričim, ponizna u dilim, trizna u jidenju a još veće u pitju, milostiva sa svima od kuće, pak i s onim koji su nadvoru. I tako žena kod čovika može se reći, da je dragi kamen svezan u suho zlato; i ako jedna po nesrići upane u koje pomanjkanje, drugih se na hiljadu poštenih nalazi, i tako dèržim da je od mene razložna osuda data.

N. Doisto vidi se, da ti ljubiš mnogo žene i tako lipo učinio si iztomačenje u besidam hvaleći je; ali što si ti rekao na njihovu pohvalu prije nego se smèrkne sutra dokazat ćuti da je lažljivo.

K. Kad ti to učinis, (što ja nevirujem), dèržat ću te za pèrvoga čovika na svitu, dali ako neučiniš činit ću te odmah obisit.

N. Vidit ćemo se sutra.

Tako buduć rekao, i zamračivši se, kralj otidje u komore svoje, a Nasradin posli nego večera otidje spavati svu noć u štalu, misleći mnoge stvari kako bi učinio da kralj svo

Digitized by Google

naopako reče o ženam, i budući dobro promislio zaspa, čekajući dan za metnut se na dilo.

Lukavstvo Nasradinovo.

Kada svanu, Nasradin ustade iz slame, i otidje k onoj ženi, kojoj kralj biše dao pravicu, i reče joj:

N. Znaš li što je kralj odredio?
Ž. Ja neznam ništa, ako mi ti nekažeš.
N. On je naredio, da se ogledalo razbije, kako je i prie bilo osudjeno, i da se dade polak onoj drugoj: zato ona se opet metnula u pravdu protiva tebi, i tako kralj za nečut više vašeg lajanja hoće da se razbije za utišit i jednu i drugu.
Ž. Kako je to kralj osudio, da se moje ogledalo razbije, kad je on prie odsudio da je moje, i da mi se dade zdravo? ah! ti me varaš, ajde od mene.
N. Ja te nevaram doisto, čuo sam iz njegovih ustih ovo reći.
Ž. Ah Bože moj što sada čujem; ali vidim da kralj hoće da učini na volju one opake. Nu lipe pravde, i lipa načina jednoga kralja, nuder nesrićna pravdo, kako si lipo procinjena! Sad se poznaje da se veće viruje ričma lažljivim, nego istinitim; oh siromašice mene! i bit ćeš

Digitized by Google

razbijeno na hiljadu komadah, lipo moje ogledalo!

N. Nebesa hotila bi da nije što veće i gore!

Ž. Koja stvar može biti za me gora od ove.

N. On je naredio, i učinio jedan zakon: da svaki čovik ima uzet po sedam ženah, sad ti vidi i razmisli kolika će šteta biti kućam.

Ž. Kako to može biti da svaki čovik uzme po sedam ženah, to je još gore, bolje bi bilo da se razbiju sva ogledala koja su u gradu. Ma koja je to budalaština koja mu je skočila u glavu?

N. Ja ti drugo neznam kazat, ja sam ti dao razumit sve što sam čuo od kralja; sad vam ženam pristoji se doskočiti, prije nego stvari naopako izadju. I tako buduć metnuo Nasradin ovu stvar njoj u glavu, dili se od nje, i podje k dvoru kraljevu, čekajući da se što iz nova pojavi.

Smutnja velika od ženah po gradu.

Dili se Nasradin, i Meda virujući da je istina odmah otidje svojim susidam i kaza, što je razumila od Nasradina, koje čuvši to udilj rasèrdiše se i otidoše u toliku smutnju, da od jida vatra im iz očiju, i iz ustih skakaše, i za jedan sat razglasi po svem gradu, i skupi se množtvo ženah, više od hiljade, i

Digitized by Google

govoriše medju sobom mnogo vrimena vèrhu te stvari, paka najposli odlučiše otići prid kralja, i otidjoše. Kad dodjoše prid kralja počmu vikati i lajati tako da kralj ostade začudjen, i pridobiven od njihovog vriskanja tako da nemogaše beside reći; napokon razserdi se i nemoguć podniti toliku smutnju bi usilovan baciti sve koliko na stranu i k njima se okrene.

Kralj svadi se s ženami a Nasradin smije se.

K. Dakle obrazom smućenim reče im: Koja je ovo stvar iznova, koju čujem i od kuda izlazi ova smetnja? Jeda li ste pobudalile? Što imate zločeste žene?

Ž. A koje je proklestvo tvoje o kralju, što ti je skočilo u glavu, reče jedna od onih, koja je najpametnija bila, koi ti je vrag metnuo tu stvar u glavu da narediš, da svaki čovik uzme po sedam ženah; ah lipa suda jednog kralja! ali znaj dobro da tako neće bit kako ti misliš!

K. Što govorite jadne žene izvan svisti, govorite s načinom nek vas razumim, pak ču vam odgovorit?

Ž. Govoriti po razlogu! hotilo bi se da te skinemo s toga pristolja, i da ti oba oka izvadimo.

K. Koje sam zlo učinio, o opake žene, nijedne kućke ljute kako jeste?

Ž. Nismo li ti prije rekle?

K. Ja vas nisam dobro razumio, daklen opet ponovite vaš razlog, i kažite mi pravo, da vas razumim.

Ž. Nemože se nać čovik veće gluh, nego oni koi se čini da nečuje; dakle opet kažemo da si naredio i učinio jedno dilo sasvim opako; narediti u kraljestvu da svaki čovik uzme po sedam ženah; ti kralju imaš nastojat na tvoje stvari, i tvoga kraljestva a nestavljat se u stvari koje ti se nepristoje; jesi li razumio sada? ili barem učiniti da svaka žena uzme po sedam muževah, koja bi stvar bila podobnija i bolja; nu se dobro vidi da ti neimaš moždanih u glavi, i da si budàla.

Kralj odtira žene iz prid sebe; i poče psovati na spol ženski.

K. Ah porodu neharni, kad sam ja učinio ta zakon? Otidjite iz prid mene, iz prid obraza moga, sad poznajem da je žena opaka, i da se s ljudi nesklada, izdajnica, jedan plug ognjeni, jedan ponor pakleni u kome čuje se u svako doba plač i vikanje nesrićnih muževah. Žena je rasutje otca, muka matere, bič brata, sramota roditeljah, jednom ričju ona je raspa i žalost i nevolja svega ljudskog naroda. Podjite sve u zao čas, i nemojte

Digitized by Google

više povraćat se k meni, duhovi pakleni kakono jeste. Oh koliku viku i koliku smutnju učiniše ove opake žene! Ma da ja mogu znati koi je uzrok ovoj smutnji i koi je metnuo ovo njima u glavu, vratio bi mu ono česa je dostojan Evo otišle su ove ljute, žene, malo da mi nisu izkopale oči iz glave.

Dilivši se žene kralj se malo umiri: a Nasradin budući stao do tada sakriven i čuo svaka, izadje prid kralja smijućise i reče mu:

N. Što govoriš kralju? nisam li ti ja rekao da prije nego se danaske zamrači činit ću da rečeš sve naopako od onoga što si jučer rekao od ženah braneći je i hvaleći? Sad vidiš li kako su te lipo naružile?

K. Ah glave bez moždani, kako su iznašle to izmišljenje da sam ja naredio, da svaki čovik uzme po sedam ženah, jesu li stvari čudnovate koje nisam ni pomislio? oh žene zle i opake kako jeste?

N. Ti znaš kralju, kakav je ugovor bio medju nami?

K. Ti imaš razlog, hodi, sidi kod mene na mome pristolju, budući da si dostojan.

N. Nemogu dvi zadnjice na jednom stòcu siditi.

Digitized by Google

K. Ja ću učiniti drugo sidalište kod svoga, pak ćeš sidit kod mene; i osudu koja se meni pristoji skupa sa mnom i ti ćeš činiti.

N. Ašikovanje i gospodstvo neće družine; upravljaj ti koi si Gospodin.

K. Ja cinim da si ti bio uzrok one vike, i smutnje, što su žene učinile.

N. Ti si se domislio, i nemožeš me zato karat; jer sam ja to iznašao za izpunit koliko sam bio obećao.

K. Kad je to tvoje iznašastje ja ti prašćam, ma kako si tu stvar učinio.

N. Ja sam otišao k onoj, kojoj si dao razlog da je ogledalo njezino, i dao sam razumit da ćeš opet ogledalo razbiti, i da ćeš dati polak onoj drugoj kako si prie rekao, i još da svaki čovik ima uzet po sedam ženah, i ova razumivši odmah povirova, i otidje k drugim ženam, i kaza im svaka, koja sam ja rekao, i zato učiniše viku i smutnju koju si čuo.

Kralj kaje se da je rekao zlo od ženah,

i opeta započme je hvaliti.

K. Ti si bio velik izmislitelj zloće i privare, i uzrokovao si današnju smutnju, a one imale su pudpuni razlog, i hiljadu razlogah, da su se razsèrdile protiva

Digitized by Google

meni; i nisam mogao virovati da su žene toliko brez moždanih, da bi one došle k meni brez kogagodir velikog razloga, i uzroka, i činiti toliku viku; koju si ti stvar mogao izmislit goru od ove za razsèrdit ih protiva meni: i dao si mi uzrok da rečem protiva njim što nisam imao reći za sve blago od ovoga svita, i jesam mnogo žalostan, ali opet govorim da je čovik brez žene kao vinograd brez ograde, polje brez cvitja, gora bez listja klasje bez žita, stablo bez voća, kudilja brez vretena, kuća brez prozorih, i brez stubah, ružica bez miriša, pèrsten brez dragog kamena, brod bez timuna, more bez ribe, pustoša bez gore, ele u malo ričih oni koi se nalazi brez ovakog kipa i družtva možo se reći da je kano ogledalo bez svitlosti.

N. I magare brez oglavi.

K. Ti si živina koja napastuje.

N. Ti si me poznao i prije; daklen od kad ja dolazim prid tebe, jurve vidim da ti žene toliko braniš; ele ostavimo sve na stranu; i što je bilo više se negovorilo.

K. Koj hoće moj prijatelj biti neka od ženah zla negovori, zašto one su dobre naravi neće nikoga uvriditi, nenose oružja, neće smutnje niti je traže, dali su sve dobre, ponizne i mirne, ljubeznive i nakićene svakom mudrostju. Dakle nemoj više davat uzrok da jih ja psujem i da na me

Digitized by Google

one viču, jer ako ova budeš činiti od sić ću ti glavu.

N. Ja se više u nje neću ticat.

K. I nemoj, jer običaje se reći, da je težko šušatu s rogatim se bosti.

N. Još se i govori, da tko na vitar pljuva na obraz mu pada.

Kraljica posla jednu slugu da kralj pošalje k njoj Nasradina, jer ga želi viditi.

Tako razgovarajući se kralj i Nasradin, dodje sluga, koja biaše poslana od kraljice da reče kralju da joj odmah pošalje Nasradina, jer ga želi viditi, budući razumila da je uzeo šaliti se sa ženami, i učinila je odluku da će ga činit dobro izbiti, čuv kralj poruku kraljičinu obrati se k Nasradinu i reče mu:

K. Kraljica zove te, i želi te viditi; evo sluga koju je poslala, da odma podješ k njoj.

N. Koliko za zle stvari, toliko za dobre šalju se poslanici.

K. Uvik čovika opaka kolje i grize unutèrnja ćud.

N. Smih od vićnikah neće se nadmiriti s onim od sela.

K. Neoskvèrnjen i medju uboicam slobodno prolazi.

Digitized by Google

N. Žena sèrdita, vatra strahovita, i tava šuplja jesu tri najveće smetnje u kući.

K. Ono od čega se opaki boji često mu se i dogodi.

N. I rak skoči mnogo putah iz lopiže za sahranit se, ali pade na žeravu.

K. Ko sije opačinu, žanje zlo i nevolju.

N. Pod šarenom kapom mnogokrat se sakriva ćelava glava.

K. Ko sije tèrnje neka ne gazi po njem brez obuće.

N. Ko se s jačim bori na zemlju pada.

K. Neboj se da će ti koju zlu stvar učiniti.

N. Od dobra ponukovanja ne boli glava.

K. Dakle ti se bojiš od kraljice?

N. Žena razsèrdjena i more uzbunjeno je sve jedno.

K. Kraljica je sva radostna, i želi te viditi; otidji i nemoj se bojati poništa.

Nasradin otidje k kraljici.

Kraljica dakle budući znala što je Nasradin učinio jedan dan prije protiva ženam, kako se je š njima narugao, biaše skupila sve svoje službenice i svakoj dala po štap i poručila njim da kako dodje odmah zatvore komoru i dobro ga iztuku po ledjih; ali kad dodje prid Kraljicu i ona ga vidi kakav je, sva se promini u sebi i reče;

Digitized by Google

K. Gledaj kakvi je ovo čovik, može li se ružniji viditi.
N. Lopiža više kotlenici: kako si cèrna?
K. Koje ime nosiš?
N. Ja nosim sve što mi se daje, samo ne štape po ledjih.
K. Kako se ti zoveš?
N. Koi me zove, ja njemu odgovoram.
K. Kako se imenuješ ja tebe pitam?
N. Ja ne pitam nikoga ništa.

Medju to kad kraljica upitovaše Nasradina jedna službenica nosaše skrovito sud pun vode za izmočiti ga iz traga, ali seljak domisli se tomu, staše dobro opazan, i udilj poče misliti novu himbenost, slideći kraljica svedjer svoje govorenje.

Himbenost Nasradinova da mu se ne izmoči zadnjica.

K. Kako ti znaš tolike himbenosti, da mi se činiš jedan gatalac?
N. A znaš ti, kraljico, što je još čudnije u meni, da svaki put kad mi se izmoči zadnjica ja pogadjam svaku stvar, i znam ako koja žena misli naopakó, ako ima koi posao nepravični, ako je čista il nečista; i dabi se našao koi sada iz traga da me izmoči sad sada bih vam sve pogodio,

Digitized by Google

Nasradin oslobodi se od vode.

Onda ona službenica koja biaše donila vodu za izmočiti ga, slišajući te riči odnese sud na trag sve polagano bojeći se da ne bude očito prid svima osramotjena od kakvog dila, i tako i sve ostale. Ali kraljica žestoko pram njemu razsèrdjena naredi da uzme svaka svoj štap i da ga izbiju; dakle one nasèrnuše na njega s velikom silom da ga sèrdito izmlate; a siromah Nasradin videći se u takvoj pogibeli domisli se drugomu lukavstvu, i reče njim:

Lukavstvo Nasradinovo za osloboditi se od štapih.

N. Ona medju vami koja se je razgovarala za otrovat kralja u jizbini neka pèrva uzme dèrvo i udari me, i ja sam zadovoljan.

Slišajući one tada počeše gledati jedna drugu, govoreći: Ja nisam nigda to mislila učiniti; niti ja, odgovori druga, i tako sve jedna za drugom, tja do kraljice, tako postaviše štape na stran, a lukavi Nasradin oslobodi se za sada od njihovih udaracah.

Digitized by Google

Kraljica odredi da Nasradin bude pe svaki način izbijen.

Kraljica još žešće biaše razsèrdjena protiva Nasradinu, i hotijaše po svaki način da on bude izbijen; poslá dakle reći svojim stražcem, da kada on izadje nadvor ga izbiju brez milosèrdja; i čini ga odpratiti od četirih slugah, koji bi njoj takodjer oznanili, jeli se ova stvar izpunila.

Kako se Nasradin oslobodi od udaracah.

Kad Nasradin vidi da nemože osloboditi se od udaracah, opet se utiče svojoj lukavštini, i poče govoriti kraljici: Jurve vidim očito da hoćeš po svaki način da budem izbijen, ali molim te i prosim ovu milost, da rečeš slugam koji me prate, neka reku stražanom da paze glavu a da ostalo sve izbiju; i ovo pitanje je pošteno, zato mislim da nećeš mi ga zanikati; neka sluge reku stražanom, da nose poštenje glavi a ostalo neka izbiju bez milosèrdja.

Nerazumivši kraljica njegove himbenosti zapovidi slugam da reku stražanom da nose poštenje glavi a ostalo dobro izbiju; i tako otidjoše s Nasradinom nadvor, a stražani od-

Digitized by Google

mah popadoše dèrvlje. Idjaše dakle Nasradin prid slugam dva koračaja, kao poglavar, te kad bi Nasradin blizu straže, zavikaše sluge da nose poštenje glavi a da ostalo sve izpribijaju, tako je kraljica naredila.

Sluge su izbijene na misto Nasradina.

Stražani videći da Nasradin idje naprid prid onimi koji ga prate, i misleći da je on kao glava od svih ostalih nesmidoše ga izbiti, već izbiše sluge na misto njegovo; i komu od njih izpribiše kosti, komu ruku, komu nogu, tako da se povratiše kraljici svi izpribijani. Budući kraljica razumila ovo pritanko lukavstvo razgnjivi se žestoko, i odluči drugu osvetu protiva njemu; ali medjutim sakri u sebi svoju sèržbu čekajući drugu podobnu prigodu.

Nasradin vrati se prid kralja.

Drugi dan zatim kad se po običaju skupljahu dvorani i vićnici prid kralja dodje i Nasradin, koga videći kralj, zovnu ga prida se i reče mu:

K. Kako prodje stvar medju tobom i kraljicom?

N. Mala je razlikost od čižme i opanka,

Digitized by Google

K. More biaše vèle uzbunjeno.
N. Ko zna brodom vladati on se sahrani.
K. Oblačno i tamno nebo tuču donaša.
N. Koja je tudji vinograd izbila.
K. Viruješ li da se je razvedrilo?
N. Ja mislim da je još oblačnije ostalo.

Nasradin čini sramotna ostati kraljevog zdilolizu.

Tada kraljev zdiloliza, koi biaše još za lakèrdisati i za činit smijat dvorane izadje prid kralja. Ovi biaše malašan, debeo, i ćelave glave i zvaše se Tèrbonja. Uprosi dakle od kralja da mu dopusti da se s Nasradinom malo razgovori. Odgovori mu kralj: Čini što hoćeš, ali pazi dobro da ne izadješ ti obrijen na misto njegovo. Odgovori Tèrbonja: Ja ga se ne bojim; i obrati se k Nasradinu i poče mu govoriti razsèrdjenim obrazom:

T. Što veliš sovo iz gnjizda?
N. S kim govoriš operušana vrano?
T. Zašto cèrna kokoš nese bilo jaje?
N. Zašto kraljev korbač pomodriva tvoja ledja?
T. Ima li više Turakah, il Žudiah?
N. Imaš li ih ti više u bradi ili u košulji?
T. Seljanin i magare rodili su se zajedno.

Digitized by Google

N. Prašče i kèrme jidu iz istog korita.
T. Od kada nisi jiò ripe?
N. Od kada nisi ti hèrstao njezine kore.
T. Ti si svinja i mazga.
N. Ne meći u kolo tvoju rodbinu.
T. Kad ćes ti ostavit tvoju lukavštinu?
N. Kad ti ostaviš lizati kraljeve zdile.
T. Nedaj seljaku štapa ni zapovidi u ruke.
N. Nemoj prati prašca i žabu, jer uvike leže u blatu.
T. Gavran nije nikada donio dobra glasa.
N. Vrana, i švraka idju uvik za mèrcinom.
T. Seljak se poznaje po obličju.
N. I magare po glasu.
T. Čizme ti zivaju, i otvaraju usta.
N. Smiju se tvojoj budalaštini.
T. Bičve su ti sve okèrpljene.
N. Bolje je, nego da su kao tvoji bèrci.

Imao je Tèrbonja mnogih biligah po bèrcih; koji su mu bili dati zarad njegovih pomanjkanjah. Videći se on dakle uvridjen u živac zacèrljeni se u obrazu od stida i neznadiaše što odgovorit; tako da se svi počeše smijatí; i on bio bi u isti čas otišao porad sramote, ali vićnici ustaviše ga.

A Nasradin budući mnogo govorio imadiše usta puna pljuvanke, niti znadiaše gdi bi pljunuo, jer sve naokolo biaše nakićeno svilom i zlatom; zato reče kralju: Gdi hoćeš da pljunem? Reče mu kralj: Ajde pljunuti na pijacu. Nasradin okrene se k Tèrbonji koi biaše ćelave glave, i pljunu mu na glavu. Ovi se razsèrdi, i osvadi ga kralju. Nasradin reče: Kralj mi je dopustio da pljumen na pijacu, a

Digitized by Google

gdi je lipša pijaca nego tvoja glava; negovori li se, ćelava glava pijaca za uše? dakle nisam nikakva zla učinio; evo sam pljunuo na pijacu po naredbi kraljevoj.

Tada svi vićnici dadoše razlog Nasradinu a Tèrbonja volio bi da mu se glava na po razcipi nego da se s Nasradinom n razgovor uvèrgao; i svi vićnici tome radovaše se; zašto on činjaše se čovik vèrlo naučan, i lukaviji od Nasradina; ali poslie neimadiše više one sloboštine niti mogaše kome u oči pogledati od sramote; i biaše odlučio obisiti se radi žalosti.

Budući se jur pomračilo diliše se s prid kralja vićnici, tad reče kralj Nasradinu da se ima sutra povratiti k njemu ali da nebude ni go ni obučen.

Kako se Nasradin vrati prid kralja ni go ni obučen.

Kad jutro svanu Nasradin ukaza se prid kralja zamotan u jednoj mriži ribarskoj; kralj videći ga po oni način, reče:

K. Zašto si došao tako prid moj obraz?
N. Nisi li mi ti rekao dase vratim ni go ni obučen?
K. Jesam rekao.
N. Evo me dakle u ovoj mriži ni gola ni obučena.
K. Gdi si bio do sada.

Digitized by Google

N. Gdi sam ja bio do sada sada nisam; a gdi sad stojim drugi stat nemože izvan mene samoga.

K. Što čine tvoj otac, mater, bratja i sestre.

N. Moj otac od jedne štete čini dvi; moja mater čini svojoj susidi što neće ona njoj nikada učiniti, moj brat koliko ih se dobavi toliko ih smakne; moja sestra plače sve ono zašto se je lani smijala.

K. Iztomači te stvari koje govoriš.

N. Moj otac želeći zakratiti jednu stazu priko njive ogradi ju s tèrnjem, ali oni koji biahu naučni tuda proći prolaze sad s jedne sad s druge strane tako dvi štete uzrokuju. Moja mater zatvara oči svojoj susidi mèrtvoj. Moj brat stojeći na suncu pobija sve uše što ih u košulji nadje. Moja sestra lani je ašikovala a sada plače u postilji zašto radja.

K. Koije dan najdulji?

N. Oni u komu se nejide.

K. Koja je najveća budalaština u čoviku.

N. Činiti se naučan.

K. Zašto čovik osidi prije po glavi nego po bradi.

N. Zašto su prije nikle kose na glavi nego na bradi.

K. A ako koi osidi prije po bradi i po bèrcima što će reći?

N. Da je više se trudio i radio sa zubmi nego s moždani.

K. Koi sin svojoj materi bradu guli?

N. Vreteno.

Digitized by Google

K. Koja je ono trava koju i slipi poznaju?
N. Kopriva, iliti ožigavica.
K. Koja je ono žena koja po vodi hodi a nigda noge nepere?
N. Brod.
K. Kakve riba ima najviše u moru?
N. Mokre.
K. Komu svi ljudi stražnjicu okriću?
N. K peći kad je zapaljena.
K. Koi sam sebe u zatvor zatvara?
N. Svilena buba.
K. Koi je najgori cvit na svitu?
N. Oni koi izlazi iz bačve kad nestane vina.
K. Čuješ ga a nevidiš ga, što je to?
N. Vitar.
K. Koi je taj krivac što siče noge svim pravima?
N. Sèrp kad žanje žito.
K. Kakvog dèrvetja ima najviše u šumi?
N. Gèrbavog.
K. Je li više ljudih na groblju il na višalih umèrlo.
N. Na višalih.
K. Koliko ti imaš godinah?
N. Tko broji godine, čini broj smèrti.
K. Koja je stvar najbilija i naisvitlija?
N. Dan.
K. Dan biliji od mlika?
N. Biliji i od mlika i od sniga.
K. Ako mi nečiniš viditi da je biliji i svitliji dan nego mliko svega ću te izprebijat.

Digitized by Google

K. Ah! siromah ja; ah žalostnog stanja u kraljevskom dvoru!

Domišljatost Nasradinova da ne bude izprebijan.

Otidje dakle Nasradin i uze jedno vidro mlika, i potajno donese u komoru kraljevu, i metnu ga prid vrata gdi kralj običavaše spavati, pak zatvori sve prozore, a hiaše malo za podne; kad kralj ustade i hoti da izadje nadvor iz komore, nabasa na vidro, i prevali ga i tako malo da ne pade priko njega. Razsèrdi se, čini u mah otvoriti prozore, i videći mliko po komori prolito i vidro privaljeno poče vikat govoreći:

K. Koi je ovo mliko metnuo ovdi u moju komoru, da ja nanj nagazim, i koi je paka zatvorio prozore?

N. Ja sam to učinio za činit ti vidit da je dan biliji i svitliji nego mliko, zašto da bude mliko bilije, ono bi ti svitlilo i nebi nanj nagazio kako jesi.

K. Ti si čovik vèrlo naučan, i znaš na svaku motiku prikladno toporište napraviti. — Ali koi je ovi što idje k meni? zaista je poslan od kraljice, i nosi list u ruci; ajde tamo na stran dok ja proštijem što je pisano.

Digitized by Google

N. Ja ću otići; dali Bože daj da nebude što gorega za me.

Ženska budalaština.

Dodje dakle sluga kraljičin i poklonivši se dade list kralju u ruke, u komu biaše upisano; da najplemenitije žene od grada žele dapače slobodno prose kralja, da bi one unišle medju kraljeve vićnike, za suditi i upravljati s kraljestvom, kakono i muži njihovi. Zašto još je ženah bilo koje su vladale s kraljestvim i s Cesarstvim s velikom mudrostju i kadgod bolje od istih kraljah; i mnoge žene izašle su oružane na polje i branile kraljestvo bijući se i hrabreno vojujući; zato kralj da nejma odbaciti njihovu prošnju, već primiti jih medju vićnike i ugoditi im; jer se njim to začudno činjaše da samo ljudi zapovidaju nada svim a one da su dèržane za ništa. Još nadostavljahu na svèrhi da one biti će skrovite u svemu a može bit i štogod veće od mužih. Ovo kraljica piše kralju i priporučuje mu vele vruće ovi posao. Kad prošti kralj knjigu i razumi budalasto pitanje onih ženah neznadiaše što učinit; okrene se dakle k Nasradinu i kaza mu stvari koje bahu pisane.

Nasradin poče se smijati na vas mah: tada kralj razsèrdi se i reče:

K. Ti se smiješ nijedna budalo?

N. Ja se smijem doisto, i koi se nebi smija sada on bi bio velika budala, i dostojan da mu se svi zubi izvade.

K. Zašto?

N. Zašto ove žene dèrže te za benu, i s toga prikazale su ovo budalasto pitanje.

K. One mogu pitati a u meni stoji hoću li dopustiti ono što žele.

N. Zlo po one pašče koje se daje ufatit s rukom za rep.

K. Govori da te razumim.

N. Zlo onoj kući gdi kokoš piva, a pivac muči.

K. Ti si kao sunce u Ožujku koje po kiši grije, a koristi nečini.

N. Čoviku pametnu malo ričih triba.

K. Daj jedan put razbistri mi tu stvar.

N. Tko hoće da mu je kuća čista nek ne dèrži kokoše ni goluba.

K. Da! već svèrši tvoje poslovice i kaži bistro.

N. Koi razumi, koi nerazumi, a koi neće da razumi.

K. Ko vari s èrdjavim dèrvljem jizbina mu s dimom daje.

N. Daklen što hoćeš ti od mene.

K. Ja hoću od tebe svit u ovomu dogadjaju.

N. Mrav pita kruha od čvèrčka.

K. Znam da ti možeš sve ove stvari namistit buduć čovik domišljat; i zato želim da ti što bolje znadeš ovo napraviš.

N. Kad meni dopuštaš sve ću to ja upravit po načinu kako ima bit i nemoj više

misliti; i ako ti u naprid dodju za tu stvar neka sam ja pas.

Kako se Nasradin domisli za izvadit ženam iz glave ono što su pitale.

Otidje Nasradin na čaršiju (pijacu) i kupi jednu pticu i metne ju u skatulu, pak ju odnese kralju da onako zatvorenu dade kraljici, koja bi ju poslala onim ženam, koje je neimaju otvoriti, nego jednako zatvorenu sutra imaju ju pridati kralju. Ako tako učine, onda bit će im dopuštena milost koju pitaju.

Ode jedna sluga i odnese skatulu kraljici, koja ju odmah pridade onim ženam, koje čekaše prid njezinim vratim od komore za čuti odgovor. Zapovidi im dakle i ista kraljica da neimadu po nijedan način otvoriti je po naredbi kraljevoj, a sutra da se imadu k njemu vratiti i doniti skatulu kako je zatvorena, i tada dobiti će milost. Tada otidjoše sve veselo k svojim kućam, i odniše skatulu.

Budući se dilile rečene žene od kraljice dodje im velika želja da otvore skatulu, i i da vide što je u njoj; i zače jedna drugoj govoriti: Daj da vidimo što je unutra zatvoreno? Druge odgovaraju: netičite, znate, kako je kralj žestoko priporučio da se nejma otvorit, zašto može bit da je koja stvar moguća unutra, koju se samo kralju pristoji viditi A one druge odgovaraju: Koja stvar može

Digitized by Google

biti; ili nećemo je mi znati zatvoriti kako je i bila? otvorimo ju neka bude što mu drago u njoj, mi ćemo odgovarati.

Posli tolikoga prigovaranja medju sobom, odlučiše otvoriti skatulu, i jedva počeše otvarati, još nisu dobro ni otvorile ali eto izleti ptica iz skatule. Tad ostadoše sve smućene neznadući koje vèrste je ptica bila, zašto bèrzo izleti, jer da budu znale vèrstu ptice jeli kos, ili slavulj, ili gèrlica one bi ju bile kupile i na misto one zatvorile i tako opet bez zla nikakva odnile skatulu kako su je i primile.

Ostadoše dakle sve žalostne i pritužne i smućene, kad im je utekla ptica, i počeše se medju sobom prigovarati i tužiti govoreći: Ah siromašice mi koje jesmo! kako ćemo imat obraz doć prid kralja nebuduć obslužile njegovu zapovid? i da nismo mogle dèržat za jednu noć skatulu zatvorenu! ah nesrićne mi i žalostne! — I tako svu noć govoriše niti znadu što učiniti, hoće li otići sutra dan prid kralja ili ne.

Kad svanu jutro žene ustaše zajedno kako smućene, neznadući što imadu učiniti, videći zlo koje su učinile. I tako mišljahu mnogo vrime hoće li se povratiti kralju il kraljici: ove govore na jedan one na drugi način; jedne vele ajdemo a druge ne neidjimo; posli toga prigovora ustane se jedna pametnija medju njima i reče: Što ćemo tolike beside tratiti, i toliko vrime gubit prigovarajući se? jurve zlo učinjeno je, niti se može izpraviti, ni sakriti, već valja da mi idjemo pitat pro-

Digitized by Google

štenje u kralja, i da prikažemo dogadjaj, i izpovidimo sve kako je bilo, ajdemo slobodno. Znate li da je kralj naravi dobre, i da će prostit, a navlastito ženam, i ja ću najpèrva se pridanj prikazati; da, ajdete slobodno i slidite mene. Napokon nije ovo stvar dostojna smèrti; kad bi on nas smakao zato bi bio manji od ptice, koja nevalja četiri soldina.

Hodite sa mnom i nebojte se ništa. — Druge govore da kralj bi prostio prije da mu budemo pobile sve jarebice i druge vèrste pticah koje se nalaze u njegovoj ogradi. Najposli toliko prigovarajući se odlučiše otići Kraljici, da njoj prikažu što su učinile, i zaista otidoše.

Žene idu kraljici da bi ih ona uvela prid kralja.

Čuvši kraljica ovu stvar ostade mnogo začudjena i smućena u sebi, bojeći se kakove smutnje; ali opet ohrabri se i razsèrčani i otidje prid kralja s onim ženam, kojih biaše u sve okò tri stotine, i idjahu za kraljicom zasramljene i zastidjene s glavom prignutom. Kako dodje kraljica prid kralja pozdravi ga i kralj takodjer nju veselo, pak ju čini sisti kod sebe, i poče ju pitati: Koje si dobre novine dovela s tolikim ženam?

Digitized by Google

Kraljica kaže kralju nesrićni dogadjaj.

Reče kraljica: neka znade tvoje Veličanstvo da sam ja došla prid tvoja svitla kruna s ovim ženam da im daš ono što su pitale od tebe, tojest da budu medju tvojim vićnicim. Njim jučer tvoje veličanstvo dalo je jednu škatulu pod zapovid da je neimadu otvoriti nipošto, već da ju imaju doniti kako su ju i primile. Ali jedna od njih željna viditi što je u skatuli otvori ju i odmah ptica izleti. Daklen vidiš da su sve žalostne zarad toga dogadjaja, i stidne da nemogu oći svoje upriti u tebe prisvitla kruno budući naredbu tvoju pristupile. Ti daklen koi si bio vazda dobar molim te oprosti im za ovi put, budući da to nisu učinile za pristupiti tvoju zapovid već samo za želju njihovu; i evo su sve pokorne i boležljive prid tobom prisvitli kralju, i prose od tebe proštenje.

Kralj se malo razsèrdi na žene, pak im prosti.

Tad kralj ukaza se sèrdit protiva ženam i okrene se oštro pram njima, i reče: Vi li ste učinile da uteče ptica iz skatule, ah žene opake, budalaste, brez moždani! I još želite

Digitized by Google

siditi s mojim vićnicim, i suditi, i govorite da ćete bit skrovite u vladanju? Sad mi recite, kakve biste bile kad se sudi koja stvar potajna, kud bi otišli i razglasili se skroviti sudi moga kraljestva, kad niste mogle za jednu uru dèržat zatvorenu pticu u škatuli, koju sam vam bio priporučio da k meni donesete? ajdete, vratite se k vašim kućam, i činite vaš posao, imajte pomnju od obiteli, nastojte na dicu i drugo što vam pristoji; a pustite ljudma da upravljaju s gradovima, i znam da će stvari dobro prolaziti; ali da kroz vaše ruke prolaze nebi nijedna stvar stala potajna, da se nebi prije ure znala po svem gradu. Ajdete, ustanite ja vam praštam, i u napridak da nečujem takvih budalastih pitanjah. Po isti način posla i kraljicu, i čini da ju odprate mnogi vićnici do njezine komore. Tako diliše se one siromašice žene nit više u naprid smidoše pomislit ni govorit o takovoj stvari.

Poslie ovoga kralj obrati se k Nasradinu govoreći:

K. Ovo je lipo iznašastje i dobro nam izadje.

N. Dobro idje koza hroma, dok nesriti vuka.

K. Zašto to govoriš?

N. Zašto voda, žena i vatra svagdi nadju misto, jer svak njim se uklanja.

K. Koi sidi medj koprivam često se opraži.

N. Tko pljuje pram vitru, na obraz mu pada.

Digitized by Google

K. Ko po snigu gazi stope ostavlja.
N. Ko magaretu umiva glavu gubi trud i sapun.
K. To može bit da govoriš od mene?
N. Baš od tebe a ne od drugih.
K. Reci mi na što se možeš od mene tužit?
N. A od šta se mogu falit?
K. Kaži mi u čemu sam te uvridio?
N. Ja sam te pogomao u ovom poslu a ti čim si me nadario?
K. Mučí ja ću te nadariti; činit ću te da uvik na visoko gledaš.
N. I oni koi su na višalim na visoko gledaju.
K. Ti sve naopako tomačiš.
N. Koi na zlo tomači, više putah se domisli.
K. Ti zlo tomačiš i zlo činiš.
N. Koje zlo ja činim prid tobom?
K. Ti neimaš ni mèrve čovičtva ni pristojnosti.
N. Što je tebi da sam ja lip čovik i pristao?
K. To se zna da mi je mučno, da se sa mnom nepošteno ponašaš.
N. Kako?
K. Zašto kad dodješ prida me nikad neskineš kape, i nećeš da mi se pokloniš?
N. Neima se čovik čoviku klanjati.
K. Kako je koi dostojan ima mu se nosit poštenje i klanjat mu se.
N. Svi smo zemlja i od zemlje; ja zemlja i ti zemlja; svi ćemo se obratiti u

Digitized by Google

zemlju; zato zemlja zemlji neima se klanjati.

K. Istina je da smo svi zemlja; ali medj tobom i manom ova je razlikost, da kako se čine i sudovi od zemlje od mnogo vèrstah, te u nikih dèrže se lipe i mirisne pomasti, i sladčine, a niki služe za pomokriti se i za druge nižje potribe; tako sam ja sud u kome stoji miris, i lipe jizbine; a ti si oni gdi se mokri i drugo koješta gore čini.

N. To je pravo, ali znaj da i jedan i drugi može bit razbijen, i kad se razbiju, obiuh komade se bace na put, bez njedne razlikosti.

K. Ajde neka bude kako ti hoćeš; dali ja hoću da mi se ti pokloniš kad prida me dodješ.

N. Imaj uztèrpljenje, ja toga nemogu učinit.

K. Zašto nemoreš?

N. Zašto sam se najio štapah, i tako nebih rad kad se poklonim da jih slomim.

K. Glavino neuredna, ja hoću na sramotu da se pokloniš kako se povratiš prida me.

N. Sve može biti: ali to mučno ću ja učiniti.

K. Sutra će se viditi; ajde sad kući, buduć da je večer.

Kralj, pokli se dili Nasradin, učini vrata nižja, tako da svaki koi dolazaše imaše mu se pokloniti; i s time hoti da Nasradin kad dodje na sramotu mu se pokloni, i tako čekaše jutro za viditi tu stvar.

Digitized by Google

Kako ulize Nasradin bez da se pokloni kralju.

U jutro Nasradin otidje kralju i kad dodje vidi da su vrata puno nižja od jučer, te odmah pomisli da je to kralj učinio porad njega, da bi mu se poklonio kad unidje. Nasradin dakle na misto da unidje prije s glavom, okrenu ledja i tako uvuče se unutra iduć naprid stražnjicom. Što kralj kad vidi pozna priveliku njegovu lukavštinu, i bi mu puno drago, prem da se ukaže kao razsèrdjen, i oštro reče mu:

K. Tko te je naučio, nerazborito magarče, unići po ta način u moju komoru?
N. Rak.
K. Zašto rak? Ti si imao doisto valjanog učitelja.

Nasradin povida Zagonetku od Raka i Rakovnice.

N. Ti imaš znati, da je moj otac imao deset sinovah, i biaše ubog kako sam i ja; i mnogo putah jer neimaše kruha za večeru, čim nas založiti, običavao bi po-

Digitized by Google

vidati nam kojugodir zagonètku, i kaživao na dugo dok nebismo svi pospali i brez večere; tako med ostalim koje sam čuo kaživati ova mi ostade u pameti, i ako mi dopuštaš, i ako ceš se uztèrpiti povidat ću ti ju, neće bit mèrzka, baš izlazi sgodno na ovi razgovor.

K. Govori slobodno, bit će mi mnogo drago.

N. Govoraše moj otac, kad nam je kaživao zagonetke, da kad su živine govorile, i tovari sborili, Rak i Rakovnica, dva velika prijatelja odlučiše da otid ju p svitu, da vide kako se žive u drugim mistim, (a onda Rak idjaše naprida, kako i druge živine, i po isti način idjaše i Rakovnica). Diliše se dakle ovi od svoje otačbine, i hodivši mnogo vrimena po svitu, dojdoše u kraljestvo skakavicah, pak u ono od Gušternicah, koje je blizu Zelembaćah, i Iepirah i gundovaljah, i tako budući obašli mnoge zemlje i vidili mnoge kraljevine, i mnoge načine življenja najposli dojdoše u misto gdi stanuju Miševi i Kèrtice, medju kojim biaše rat, i stahu na oružju da jedan drugoga izdade ili pridobije. Kad dojdoše dakle ova dva druga u to misto biahu od stražanah Miševah ufatjeni i kao da su dvi ahode svezani i dovedeni prid njihovog vojvodu koi po tanko izkuša ih i poznavši da nejma u njima pomanjkanja nikakva, već da žele ići po svitu i da su došli u one strane kao putnici iz daleka pusti

Digitized by Google

njim u slobodi, hoće li otići svojim putem u otačbinu, ili ostati kod njih i dati njim pristojnu plaću, i služiti virno kao i drugi vojnici. Čemu oni privoljiše, i bihu rado primljeni jer imadihu tolike ruke i noge što je od velike koristi u boju. Odmah bi dakle poslan Rak za uhodu, da vidi što se čini u vojsci njegovog neprijatelja. On otidje dakle slobodno u tabor neprijateljski, i budući našao stražare gdi spavaju, otidje naprid k čadoru zapovidnikah, misleći da i oni spavaju, ali siromah najde lošu sriću zašto ne spavaše nitko, već šaljahu se i igrahu; i netom on pomoli glavu bi udilj vidjen od jednog zapovidnika, koi se polagano digne od igre, uze jedno dèrvo, i siromaha Raka nemilo udri po glavi, i odma ga onesvisti, i ostade kao mèrtav, i da ne bude imao oružane glave ostavio bi bio moždane kod kèrticah. Oni koi ga udari ne misleći da je uhoda, budući da nije imao bèrke kao miš, već cineći da je došao po srići tuda, i kao da je mèrtav uze ga za roge i baci u jednu jarugu. Kad se Rak malo osvisti u vodi jedva glavu dizaše od velikog udarca, i od tada zakle se da neće više nikada s glavom ići naprida, dali s repom ako mu se dopusti gdi unići, zašto bi volio biti udren po ledjih nego po glavi. Tako se povrati k taboru odkien je bio poslan i prikaza sva koja mu se biahu dogodila, i kako stražani spavaju; ali pod

Digitized by Google

čadorom nitko nespava. Onda vojvode miševi čine oružati sve svoje vojnike i i otidju na juriš protiv svojim neprijateljem, uzeše čador, i izsikoše malo i veliko i osvetiše se po ta način i od svojih uvridjenjah i što je Rak bio izbijen. Dali da se ne bi u naprid u takvoj pogibili našli reče Rak drugarici: Ajdemo s bogom, zašto rat nije za nas; ali kako ćemo uteći? govori Rakovnica da se nevide naši stupaji? Ti hodi popriko, reče Rak, a ja ću nazad. To bi drago Rakovnici, i odmah ustade na noge, i poče ići tako bèrzo da Rak ju nemogaše dostignuti, i tako diliše se iz tabora, bez ostaviti za sobom traga, koi bi ih mogao izdati zaradi neprilična hoda, i tako dodjoše k svojim kućam. Za uspomenu ove pogibeli u kojoj su bili ostaviše u testamentu da njihovi sinovi, i unuci i svi potomci imadu ići kako i oni kad su se povratili svojim kućam; i sada se vidi da Rak idje natrag, a Rakovnica napopriko. Tako i ja, kralju, naučio sam se od Raka, i unišao sam u tvoju komoru naopako, zašto bolje je da me udreš po stražnjici, nego po glavi. Sad kralju što govoriš; je li ovo lipa pripovidka?

K. Baš da je lipa i prikladna, ti si vèrli čovik. Sad ajde kući, i vrati se sutra k meni i čini da te vidim i nevidim, i donesi mi vèrt, štalu, i mlin.

Digitized by Google

N. Ko će se ovome domisliti?... ali sa svim tim učinit ću što budem znati.

Kako se vrati Nasradin prid Kralja.

Dan slideći Nasradin čini umisit kao jednu pogaču od zelja, i varene blitve, skupa s maslom i s mladim sirom; uze jedno rešeto, i dèržeć ga prid obrazom tako vrati se prid kralja, koi kad ga vidi da je došao na oni način smíjući se reče:

K. Što će reći da imaš to rešeto prid očima?

N. Nisi li naredio da dodjem prida te da me vidiš i nevidiš?

K. Istina je da sam naredio.

N. Evo me dakle kroz ovih šupljotinah od rešeta gdi me vidiš i nevidiš.

K. Ti se svemu domisliš; ali gdi je vèrtao, štala, i mlin?

N. Evo ova pogača u kojoj se nalazi blitva i zelje koje reste u vèrtlu, maslo i sir mladi koi znamenuje štalu, i brašno što znamenuje mlin.

K. Ja nisam nikad vidio ni obćio s takvim čovikom, zato zapovidaj i posluži se s mojom polačom u svakoj tvojoj potribi.

Digitized by Google

Šala Nasradinova.

Na ove beside Nasradin odstupi malo od kralja i poče odrišivati gaće, kano da želi poći od sebe; videći kralj tu stvar poče vikati i ljutiti se govoreći:

K. Što hoćeš da učiniš, jeda li si izvan sebe?

N. Nisi li ti rekao da u svakoj mojoj potribi poslužim se s tvojom polačom?

K. Istina je ali ne u tomu poslu.

N. Ovo je moja sadašnja najveća potriba, jerbo me muči tèrbuh, i nemogu više uzdèržat se. —

Tada jedan od oni stražanah kraljevih digne štap da ga udre govoreći: Ah svinjo nerazložita, ajde u štalu gdi idju magarci, prilike tvoje, a nemoj činiti to nepoštenje prid kraljem, i nemoj da ti izpribijam sve kosti. Komu se obrati Nasradin i reče:

N. Ajde otlen, ti li zapovidaš više od kralja, koi mi je dopustio da se služim u njegovoj polači u svakoj mojoj potribi? A koja je najpotribitija stvar od ove?

Razumivši kralj njegove beside, skine s ruke pèrsten i obrati se k njemu, i reče.

Digitized by Google

K. Uzmi ovi moj pèrsten, ja ti ga darujem, a ti moj pinezniku donesi amo hiljadu cekinah da ga nadarim.

N. Ja neću da uznemirivaš moje opočivanje i moj san.

K. Zašto?

N. Zašto kad bi ja imao pèrsten, i toliko jaspre, ja nigda nebih mogao zaspat, ili mirno počivat, već bih uvik mislio; pak se običaje reći: Tko od drugih uzimlje sam sebe prodaje. Narav me je učinila prosta, i ja se hoću uzdèržat u prostoti.

K. Čim te ja dakle mogu nadariti?

N. Mnogo dariva, oni koi poznaje dobročinstvo.

K. Nije dosta poznavat dòbro dilo već valja ga i obdariti.

N. Dobra volja, gotova plaća.

Opet kraljica šalje po Nasradina.

Medjutim dok se oni tako razgovarahu, dodje jedna sluga poslana od kraljice s knjigom, u kojoj biše upisano da želi viditi Nasradina, budući da je bolestna, i tako da ju malo razgovori, i čini stat veselo. Ali to nije bilo istinito; već je ona bila namislila smaknuti ga radi pogèrde i sramote koju je bio uzrokovao onim ženam, koje su tako razsèrdjene na njega da su htile ga kamenovat

Digitized by Google

da bi njim u šake upao. Kad kralj prošti knjigu, povirujući ričma kraljičinim reče Nasradinu:

K. Opet kraljica poslala je da dodješ do nje jer se ćuti ništo èrdjavo, da ju malo razgovoriš s tvojim pametnim besidam.
N. I lisica čini se mèrtva za privarit ptice i kokoši, i izjisti ih.
K. Zašto to govoriš?
N. Zašto u mački i u ženi neima vire.
K. Štij ovdi ako znaš štiti.
N. Meni je knjiga moje izkustvo.
K. Sèržba žene bogate bèrzo prodje.
N. Ugljevje pod lugom na dugo žari.
K. Ne čuješ li lipe njezine riči?
N. Med na ustih a žuč na sèrcu.
K. Ajde, tko ima otići neka nekasni.
N. Ko se jedan put opari vrućom jizbinom i na studenu puše.
K. Dobra služba nikad se negubi.
N. Ali se već krat i èrdjavo plaća.
K. Neboj se dok si u mojoj polači.
N. Ptica se voli u gori nego u kèrletci.
K. Ajde, nemoj se više zadèržavat, podji kraljici, vidiš da te želi.
N. Bolje je gledati iz glavice, nego iz tamnice.
K. Ajde kud te šaljem i nemoj se bojati.
N. Kad idje vo pod sikiru, sprid se znoji a zada dèrhtje.
K. Ajde slobodno neima kraljica više sèržbe

Digitized by Google

protiva tebi; zašto ona šala obratila se u smih.

N. Smih gospodski, vedrina zimska, kapa od budale i kasanje stare magarice malo dobitka čine.

K. Već nemoj činit čekati jer svako čekanje dosadjuje.

N. Ja idem, zašto mi ti zapovidaš, bilo što mu drago.

Nasradin se oslobodi lukavo od pèrve pogibeli.

Uputi se Nasradin kraljici, i budući saznao da je kraljica naredila slugam da kako on dodje puste kučke na njega da ga razdru (toliko biaše razsèrdjena pram njemu); kad bi na tèrgovištu kupi jednoga zeca živa, pak ga metne pod kabanicu; i eto kad dodje u dvor kraljičin sluge pustiše pse na njega da ga razkinu, ali Nasradin kad biše psi blizu pusti zeca, koji potèrkoše za zecom a on ostade oslobodjen, i tako dodje prid kraljicu. Ona kad ga vidi ostade začudjena zašto je cinila da će ga psi razdriti; zato puna jida reče mu:

K. Što si došao prida me, nijedni razbojniče?

N. Tako da nebudem bio kako jesam.

K. Kako si utekao iz ust onih ljutih pasah?

N. Paŋja narav me je pomogla.

K. Koi hoće da se izbrašni nek idje u mlin.
N. Koga zapane, neka digne.
K. Tebe će zapast ovoga puta.
N. Nije privaren nego oni koi misli da ga neće nitko privarit.
K. Tako si se nadao mojoj sèržbi?
N. Ni u moru mire, ni u ženi vire.
K. Otići živina i vratit se živina, je sve isto.
N. Nebilo unići, reče lisica vuku.
K. A ti si unišao; koi se činiš lukavim i domišljatim ludjakom.
N. Teško ti mišu s mačkom govori poslovica.
K. Za gèrmljavinom nadaj se tući.
N. Riba velika izjida malu.
K. Svaki pivac nepoznaje boba.
N. Zmija ima otrov samo u zubu; ali ljuta žena ima ga po svem životu.
K. Ti nećeš uteći doisto ovog puta, služi se s tvojim lukavstvom koliko ti drago, i znaj da više neću da budeš uzrok smutnje tolikim ženam.
N. Tko nemože ići na jedan bunar idje na drugi; a oni koi idje bèrže privari drugoga i prije dodje; zato izbavi se od mene odmah, jerbo, kako reče lisica seljaninu, da poživemo hiljadu godinah nebismo se dobro gledali.

Kraljica čini metnut Nasradina u vriću.

Kraljica razsèrdjena zapovidi da ga metnu u vriću i dobro zavežu, pak ga stave bli-

Digitized by Google

zu svoje komore od spavanja, zašto bojaše se da nebi utekao kako i dosada; i postavi jednog stražea da ga dobro čuva do u jutro, odlučivši činit ga bacit u jedno jezero, ili što drugo učinit mu da u napridak nebude od tolike smetnje ženam. Tako siromah Nasradin bi svezan u vriću, i nikadare neuzboja se od smèrti kako ovoga puta, ništanemanje poče iznova misliti kako bi izašao iz vriće, i to mu čudnovato podje za rukom.

Kako se Nasradin domisli da izadje iz vriće.

Nasradin dakle domislivši se, poče ovako u vrići na glas da stražac čuje sam sebi govoriti, i osvadjat se: O srićo prokleta, kako se lipo ti šališ i s bogatima i s ubozima? o imanje nesrićno kamo si me dovelo? Bolje mi biaše, da me bude otac ostavio da prosim, tako ne bi bio upao u ovo zlo što sada tèrpim, što mi je prudilo da sam obučen u ovih seljanskih i debelih haljinah za činiti se ubog, kad su me upoznali za bogatca koi jesam? i zato lakomci žele da ulizu sa mnom u rodstvo; neka idje kako hoće ja neću nigda tome privoljiti, ni pristati da ju uzmem; ja sam čovik ružan u sebi i znam da ni njoj nebi po volji bilo moje obličje, ako pak kraljica hoće na moju sramotu da ju uzmem znam ja što će biti!

Digitized by Google

Stražac čuvši ove beside Nasradinove, i budući znatiželjan odklen to izlazi poče ga pitati:

Str. Koje je to razgovaranje koje čujem od tebe; i zašto si metnut u tu vriću siromašče?

N. Ah brate, tebi nije od potribe da znaš moju nevolju! već me ostavi da se tužim, a ti nastoj na dilo koje ti je naredjeno.

S. Istina je da sam Stražac od tamnice, ali sam i ja čovik kako i ostali, i žao mi je svakog koi se nalazi u kakvom erdjavom stanju, i ako ti nemogu pomoći mojom snagom, barem dat ću ti koju utihu s ričma.

N. Malo veselja i utihe mi moreš dati, zašto do mala ima se učiniti što je naredjeno.

S. Jeda li hoće da te izbiju?

N. Gore.

S. Da zatvore u galiju?

N. Gore.

S. Da čine obisit?

N. Još gore.

S. Da razsiku ili sažegu?

N. Hiljadu putah gore.

S. Koga ti groma gorega od ovog mogu učiniti?

N. Hoće da uzmem ženu.

S. Pak to je gore nego batine, nego galija, nego višala, nego sikira ili oganj? Ajde živino? Ja sam sudio da je koja stvar

Digitized by Google

pritežka: ma uzeti ženu, to su stvari za pivat uz tamburu?

N. Nije uzeti ženu gore od ovoga što si rekao, ti nego način s kojim žele me privarii prihinitiz adaje mi najgoru muku.

S. A kojim to načinom misle, kaži mi pravo?

N. Je li itko s tobom? ako nije kazat ću tebi samomu; jer ako koi čuje onda sam posve propao. Deder čini mi se da si ti čovik u koga možem povirovati, zato ti kažem potajno.

S. Neima nikoga izvan mene samoga, daklen govori slobodno·

N. Molim te nemoj me osvaditi.

S. Neboj se, zašto ja toga dila nisam nikad učinio, niti mislim učiniti.

N. Ti imaš dakle znati, da budući ja bogat u imanju, ali ružan u kipu, i dobra koja posidujem imajući medjaš uz blago jednog gospodina, koi ima jednu prilipu kćer on zaželi imati moje bogatstvo. Za to izpuniti, hoće da uzmem njegovu hćer za ženu, i mnogo putah od toga mi je govorio (premda sam ja ružan, i gèrdan, kako sam ti rekao), ne da mu je drag moj obraz, već zaradi imanstva, jer ja mislim da njemu se mari za mene kao i i za glavicu luka, dali mislim da bi me volio viditi na višalih.

S. Daklen ti si bogat?

N. I kako bogat! u konjih, u marvi, u ne-

Digitized by Google

brojenom stadu, u imanju i svake vèrste dobru.

S. Koliko dohodka možeš imati na godinu?

N. Na jednu s drugom šest hiljadah cekinah?

S. Ihi! toliko neimadu ni veliki tergovci: a ta vlastelin je li toliko bogat?

N. Stoji dobro; ali pram meni on je siromah.

S. Koliko može njemu doći na godinu?

N. Hiljada cekinah po prilici.

S. Nije po sve siromah kako ti govoriš; a ima li plementvo?

N. Imade, jest veliki plemić u kraljestvu, imenovan od samoga kralja.

S. Koliko tì misli dat za dotu (pèrćiju)?

N. Ja ću ti kazat sve kad smo na tom razgovoru; ali nemogu govorit u ovoj vrići, ako ju malo neodrišiš, samo da mogu glavu izvaditi, i odahnuti; pak ćeš ju opet zavezat kako budeš razumiti dogadjaj.

S. Drage volje; eto sam odrišio; daj, govori veselo... nu! kako si ružan; ja nisam nikad vidio ružnije živine; ako ti i život odgovara obrazu, ti imaš biti čudna nakaza!

N. Izvadi me svega iz vriće, pak ćes vidit i moj lipi život.

S. Hoću, ma valja da se opet povratiš, kako dospiješ govorenje, i da te zavežem kako i prije.

Digitized by Google

N. Neboj se; ja ću se opet povratit u vriću.

Nasradin izadje iz vrića.

S. Hodi nadvor!

N. Evo me; što ti se čini od ovoga lipog kipa?

S. Doisto! nu, nu! prikladnog mladoženje! nisam nigdar vidio poružnije nagèrde! Je li te igda vidila tvoja virenica?

N. Ona me nije nigda vidila, i s toga su me zatvorili u ovu vrićU da me nevidi i hoće, ju dovesti amo k meni u komoru, i činit da se zaručim š njome, a kad se zaručimo, onda će me izvadit iz vrića, i tada valja da me uzme na sramotu; tako je ugovoreno, i odmah će dat meni dvi hiljade talirah, koje mi dariva kraljica, zarad sriće koja me je dopala.

S. Oh doisto strašna srića; ah lipa mladića za dèržat ga na krilu! oh kipu neprilični, koliki siromasi ljudi i žene ostat će začudjeni to videći? gledaj za ljubav kakav je, koliko da je iz pakla izašao, i radi imanja i bogatstva ima tu milost da unidje u rodstvo s gospodom; a ja koi sam siromah, ali ne tako ružan kao ova pogèrda neimam takove sriće!

N. Da si čovik, ja bih te nocas učinio bogatca.

S. Kako to, za čudo?

Digitized by Google

N. Ja sam odlučio da je neću nipošto, jer sam razumio da je ona lipa kako sunce pak zato mislim da ni ona neće biti sva moja, još opet se bojim da kad me vidi kakav sam da me neotruje, dakle ako ćeš ti unić u ovu vriću na misto mene ja ti pridajem sve.

S. Ja bih bio veliki budala za tu stvar učiniti, zašto kad bi me oni poznali i vidili da sam ja na tvome mistu bi me dobro izbili po ledjih, i možebit još što gore.

N. Neboj se od toga, zašto kad ti nju zaručiš, i kad doznadu kakav jesi mladić lip i pristao, a ne ružan kako ja, i ona te bude vidila neće se već poreći, već ti oćeš dobiti na dar dvi hiljade talirah, i zatim unić u baštinstvo nje otca, i bit ćeš gospodar od svega, i živiti u napridak dobro i pošteno, a nečiniti to dilo nepodobno svakom čoviku.

S. Tebi se čini lahka ta stvar, ali ja se neću metnuti na tu pogibio; ajde u vrićU.

N. Oh siromašče! neznaš da se govori da sriću valja iznenada ufatiti. Koja ti se stvar može dogoditi u ovoj prigodi? jeda li će biti žao njezinu otcu kad ju ti uzmeš? hoćeš li ti da ona koja je u svemu poslušna i kripostna reče da te neće? misliš li da kraljica koja je darežljiva, za nepokazat se lakoma uzkratit će ti dvi hiljade talirah što je obećala? Svi će privoljiti tomu dogadjaju, uzpoznat će

u tomu volju božjú, i proć će sve potajno, a ti medjutim bit ćeš uveden u kuću zaručnice, imat ćeš na vrime svoju baštinu, svi će te častiti i štovati kao gospodina, i plemića: dakle promisli i upoznaj tu veliku sriću koju se nemože svaki dan dobaviti, i ulizi u vrića, i nemoj više sumnjiti svèrhu toga, zašto da je koja pogibio, ja bih ti kazao, jer sam ja čovik koi svakomu bistro kažem, i sutra o podne vidit ćeš jesam li ti rekao laž ili živu istinu.

S. Ti mi lipo prikazuješ ovu stvar, da mi je došla volja da ulizem u vrića za pokušati bih li mogao zadobit tu sriću, jer se govori, da tko ne kuša, ne grize.

N. Ja ti neznam više što reći: ti znaš i sam da koi ne ufati sriću kad mu dolazi u ruke, posli uzalud ju traži; ako je za te odredjeno ovo dobro zašto ga ti odbacaš?.... Dali ja znam da bi poznao moje sèrce nebi se toliko odmećao, deder učini što ti drago, ja neću više se umoriti nego jesam, kažuć ti sve potanko; evo ja ću unić u vrića, zaveži me; i nebih ti više rekao ništa za sve blago od ovoga svita.

S. Čekaj još malo, ima vrimena za unić unutra.

N. Tko ima vrimena neka ga ne čeka, ja vidim da ti nepoznaješ sriće, i zato neću ti više zaludu pivati, zašto je budala oni

Digitized by Google

koi hoće da drugomu učini dobro a sebi štetu.

Stražac odluči da unidje u vriću.

S. Sad poznajem doisto, da te tvoje beside izlaze od ljubavi koju mi nosiš, i vidim da upuštaš meni ono što je tvoje; neću ni ja bit neharan tvojem prijateljstvu; evo me, odlučio sam unići u vriću, i učinit sve što si rekao; jer kad budem š njom se vinčao triba da bude moja, i da se drugi i na sramotu uztèrpe.

N. Ja ću sam unići u nju, hodi zaveži me.

S. Čekaj nemoj ulaziti, zašto sam ja odlučio unići.

N. Ja neću više, hodi i sveži vriću.

S. Nemoj dragi brate, neuzimlji mi tu sriću, učini mi tu ljubav.

N. Ajde! neću pomanjkat učiniti je, sasvim da si me činio razsèrdit; unidji dakle unutra, i nemoj više govoriti, već čekaj ono što ima biti sutra u jutro, što sam učinio zaradi tebe.

S. Da te ja nebudem dèržao za čovika poštena, ne bih unišao u vriću, da me zavežeš; dali vidim da si ista dobrota.

N. Doduše si uprav rekao! metni unutra i tu drugu ruku, skuči malo glavu, zašto si viši od mene i nebih mogao svezati vriće.

Digitized by Google

S. Ah! slomit ću vrat ovako skučen kako jesam! ali sveži; neće stati puno da dodje rodbina! do koliko misliš da imaju doći?

N. Do dvi ure ili tri najveće bit će sve u redu; ja sam te svezao, stoj s mirom, i nemoj više progovoriti; neka stvari idju kako imaju otići.

S. Neću više ni dihati; ali molim te, prisloni me uza zid, zašto umorit ću se stojeć na nogah toliko vrimena.

N. Eto sam te naslonio, stojiš li dobro?

S. Po sve dobro.

N. Sad jezik za zube i umukni, i znaj se vladat u potribi.

S. Neću već ni riči progovoriti, neboj se, dok ne dodje zaručnica.

Nasradin pobiže a stražac neka šuti u vrići.

Kako Nasradin sveza stražca u vriću, poče misliti kako bi pobignuo; i da nečeka što se imalo u jutro dogoditi; i zato mnogo puta naslonio bi uho za slišati čuje li se štogod u kraljičinoj komori, budući, da kroza nju imao je prolaziti, i polagano pritvori vrata i čuje da je sve u miru (buduć da su bili u pèrvom snu), pak se približa nabadajuć k postelji kraljičinoj i poče mislit da joj učini koju šalu, uzme po malo njezine haljine, i

Digitized by Google

obuče na se, i tako obučen na žensku prodje sve komore, otvori vrata i izadje nadvor; ali jer biaše snig po ulicah da ga nenadju po tragu okrenu papuče na opako, i tako skitjući se sad tamo sad amo najzada sakri se u jednu peć za zidom od grada.

Kraljica potvori stražca da njoj je ukreo haljine, i govoreći š njim misli da govori s Nasradinom.

Kad svanu dojdoše službenice od komore da obuku kraljicu, i nemoguć naći odiću u onom mistu gdi su ju bile u večer postavile, ostadoše začudjene i smutjene, najposli kraljca čini donest drugu odiću, ustade se sva sèrdita i odmah otidje u komoru gdi je Nasradin u vrići, nevideći stražca koga je bila postavila da čuva, udilj se domisli da je on odnio odiću; i da je pobigao: Evo se zaklinjem, reče, da ako mi upane u ruke odmah ću ga činit obisiti. Pak se približa k vrići, i veli:

K. Oj nakazo jesi li još od pèrvašnje dobre volje.
S. Nisam, već sam ovdi za uzeti ju što prije.
K. Što ćeš uzeti, možebit likariu?
S. Jeste li sve naredili što je triba?

Digitized by Google

K. Sad sad ću narediti.

S. Koliko prije bude, to će mi dražje biti.

K. Neće mnogo vrimena proći da ćeš se obradovati.

S. Nevidim časa da to dodje.

K. Do mala činit ću te tamo odpratiti, stoj veselo.

S. Ali je naš ugovor da ona simo dodje, i da se vinčamo ovdi potajno, i da ja primem dvi hiljade talirah pokle ju zaručim, pak posli poći ćemo š njom k njezinoj kući.

Na misto Nasradina izadje stražac iz vriće.

Kad kraljica vidi da izadje stražac iz vriće, na misto Nasradina začudjena reče mu:

K. Tko te je metnuo u tu vriću nesrićniče?

S. Oni koi je imao biti djuveglija, i nije htio biti onoj koju ste mu davali, darovao je meni ovu vriću, dakle činite doć zaručnicu, ja sam ovdi za izpunit sve ono što imam izpuniti.

K. Koju zaručnicu?

S. Zaručnicu koju ste obećali dati onome seljaku i dvi hiljade talirah.

Digitized by Google

K. Može biti da je on tebi dao razumiti tako.

S. Govorim da je on to zbilja rekao; i zato me je metnuo u ovu vriću, pak pobiže: daklen nek mi se izvèrši obećanje, i nek mi se dadu taliri, dok sam ja pripravan za prijeti je.

K. Sad sad, činit ću doć talire; medju to pripravi, se za primiti ih; ali ja hoću da jih ti sam izbrojiš.

S. Zato jesam ovdi, i meni se čini svaka ura hiljada godinah dok jih ne izbrojim!; dali spomenite se da ja hoću da budu ravne mire i svaki u komadu.

K. Ti ćeš najpri pobrojiti ih, pak ako ne budu dobre mire ja ću prominit druge težje; sad počmi brojiti, i one koje ti se čine laglje reci mi.

Odmah kako dospi ovo govorenje naredi četirima od svojih slugah da svaki uzme po jedan dobar štap i da ga dobro iztuku, koji uzeše i počeše nemilo biti siromaha stražca. Koj poče vikati i priporučivat se da ga nebiju, ali sve uzalud jer ga izbiše tako da ga ostaviše na po mèrtva. I nebi dosta ni ovo; dali kraljica čini ga opet metnut u vriću, i baciti u jezero; tako da nesrićnik primi talire na miru, i oženi se za uvike s jezerom.

Digitized by Google

Nasradina čini Kraljica iskati po svuda.

Poslie toga kraljica posla svoje sluge nek otidju svuda da traže Nasradina s odlukom da ako ga nadju činit će ga odmah obisit buduć se š njom žestoko narugao, i na sramotu joj ukreo odiću; ali po stopah njegovih nemogoše ga najći, jerbo sve stope idjahu k polači a nijedna na dvor.

Nika starica razglasi po gradu da je kraljica u peći.

Staše siromah Nasradin u onoj peći, i čujaše svaka koja se govorahu, i poče se pripadat mnogo od smèrti, i kajat da nebi nikad bio unišao u kraljevu polaču; i nesmiše izajti nadvor da nebude poznan i ufatjen, i možebit radi poruge kraljičine još i obišen. I tako stade zatvoren u peći, ali imadući one duge haljine ostade ih viseći izvan; i projde tuda nika starica koja vidi i pozna da je odića kraljičina, ter zamisli da se je kraljica sakrila u peć, i odmah otidje k jednoj susidi, koja se osvidoči da su haljine kraljičine, i kaza trećoj i tako od jedne do druge u malo vrimena ču se po svem gradu da je kraljica u peći za zidom od grada.

Digitized by Google

Kralj povirova da to može biti istina.

Čuvši kralj ovi glas pomisli da će bit Nasradin š njegovim lukavstvom naveo kraljicu u onu pećinu jer ga dobro poznavaše i od prije kako je himben i kako se svakoj stvari domisli; zato otidje u komore kraljičine, gdi ju nadje veoma sèrditu, i kako razumi od nje što se je zgodilo š nje haljinam pošavši k peći i vidivši Nasradina zagèrnuta istom odićom kraljičinom odmah zapovidi da izadje, ako želi od smèrti uteći, i čini ga svući iz one odiće; tako da kad ostane u svojim razdèrtinam i izmèrčen vas po obrazu činjaše se da je živi djavao iz pakla.

Razgovor med kraljem i Nasradinom.

Kad bi izvadjen iz peći Nasradin reče mu kralj sèrdito:

K. Nijedna živino, i pogerdna budalo, ovog puta nećeš mi uteći doisto!
N. Koi je u igri valja da igra i na sramotu prem da je i trudan.
K. Koi čini što neima, dogodi mu se što ne misli.
N. Koi neidje neće pasti, a koi pade izmèrči se.

Digitized by Google

K. Tko se u petak smije, u nedilju suze roni.

N. Oslobodi lupeža iz višalih a on će tebe obisiti.

K. Jezik neima kosti a mnoge stvari razbija.

N. Što iz sèrca neide, k sèrcu nepride.

K. Sjajni misec nit nehaje, kadą pseto na njeg laje.

N. Svakomu svoje pa je mir Božji.

K. Što se reče, to se neporiče.

N. Izpeci pak izreci.

K. Vuk dlaku minja a ne svoju ćud.

N. Prut dok je mlad valja previjati.

K. A ja hoću tebe sada u starosti lipo naučiti kako se ima živiti kad se dosad nisi naučio. Ostavimo prigovaranja.

Ajde bèrže sudče od pravde, i ostali pomoćnici uzmite ovoga opakoga i obisite ga na jedno stablo, nit slišajte ono što on govori zašto je jedan obišenjak koi ima djavla u mihu, i do mala bi sve moje kraljestvo činio propasti; odmah, i nemojte kasniti.

N. Što se u priši čini nikad dobro ne izlazi.

K. Ti si mnogo uvridio kraljicu, i na te žestoko viče.

N. Tko ima manje razloga većma viče, barem pusti me da rečem moju krivinu, buduć da sam rekao istinu imam smèrt podniti.

K. Ti znaš dobro što se govori; slišaj, gledaj i muči ako želiš u miru živiti; i nemoj me više moliti zašto imaš hiljadu

Digitized by Google

krivinah; i zaludu beside tratiš koliko da tučeš vodu u stupi.

Tužba Nasradinova poradi osude.

N. I zaisto govori se da vrana vrani oči ne izbija, da u kraljeve dvore možeš poći kad hoćeš a iz njih kad te puste, da nema kuće do svoje kuće, da je bolje unča slobodi nego deset libre zlata, da ako bi čovik znao gdi će vrat slomiti tamo, nikad ne bi išao, kao ni ja k kraljevu dvoru, ni kraljičinoj komori i tako nebih zadobio ove osude, koja se nemože na trag povratiti, prem da koi čini može opet i razčiniti.

Čemu se domisli Nasradin da život sahrani.

N. Oh siromah ja! valja da se oboružam jakostju kakono lav, i da se uputim k mojoj osudi, da se uztèrpim buduć da tuga traje dok se ne umre. Evo me dakle kralju pripravna za izpunit tvoju naredbu, dali prije nego umrem jednu te milost pitam, i ova mi je najposlidnja koju ćeš mi učiniti.

K. Evo me, slobodno govori što hoćeš, i pi-

taj, dali reci bèrzo zašto si mi dodijao s tvojim govorenjem.

N. Molim te, zapovidi ovim tvojim nastojnicim koji me prate na smèrt, da me obise na dèrvo koje ja budem izabro i tad ću umriti zadovoljno.

K. Ta milost neka ti je dopuštena; ajdete vi vodite ga, i obisit ćete ga na ono stablo koje bude njemu ugodno, a ne na drugo pod nipošto. Hoćeš li drugo šta od mene?

N. Ništa drugo, već ti se klanjam, i lipo ti zahvaljivam.

K. Ajde s Bogom moj Nasradine, imaj uztèrpljenje za ovi put.

Nasradin je pušten u slobodu.

Kralj nije se domislio himbenosti Nasradinovoj, da je on navraćao vodu na svoj mlin, s toga stražari odvedoše ga u goru koja ima svakovèrstna stabla da nadje koje mu je ugodno, i nebi galu onoj, idjoše u drugu goru, i ni po jedan način ni tote mogoše naći stablo pristojno, tako da putujući tamo amo već im dosadi da ga odrišiše i pustiše neka idje kud mu drago; i povrativši se kralju kazaše mu svaka, koi budući to razumio ostade tako začudjen od njegovog izmišljenja da ga pohvali i uzviši kao najmudrijega i najpametnijega čovika na svitu.

Digitized by Google

Kralj posla tražit Nasradina i čini ga doći k sebi.

Prošavši kralju sèržba posla iznova da traže Nasradina, i da ga dovedu u svoju polaču, govoreći da mu je sve oprošćeno ako se vrati u dvor kraljev; ali Nasradin posla mu reći da kupus zgrijani i ljubav povratjena nije nikada dobra, da neima blaga nad sloboštinom. Kralj ova razumivši otidje on sam po njega i s molbom i s prošnjom čini ga doći (premda zlovoljno) u svoj dvor i pomiriti se s kraljicom; hoti jošter da svagda kod njega stoji, i nijednu stvar činjaše brez njegova svita. Dokle on biaše u ovom kraljestvu svaka idjahu dobro; dali budući naučan jisti jizbine siromaške, i voća, kako počme se pitati onim jišćem kraljevskim, razboli se na smèrt, što uzrokova kralju veliki nemir i žalost.

Smèrt Nasradinova.

Likari nepoznajući njegovu navadu, i ćud davahu mu likarie kao vićnikom i vlastnikom kraljevim; i kad on koi poznavaše dobro svoju narav upita da mu donesu jedan lonac graha svarena s kapulom, i ripe peče-

Digitized by Google

ne na vatri rečeni likari nehtiše mu dopustiti; i tako dospi svoj život zaradi toga uzkratjenja. Njegova smèrt raztuži vele kralja i kralijcu i sve vićnike, i svi ga plakaše groznimi suzami. Na vičnu njegovu uzpomenu kralj čini ga pokopati s velikom častju, i upisati na grebu njegovu zlatnimi slovmi ovi nadpis koi slidi; zapovidi odviše da se ima vas dvor i svi službenici obući u cèrno kao da je umrao pèrvi od vićnikah.

Nadpis na Grebu Nasradinovu.

„U ovom mračnom grebu i tamnomu
„Seljak leži, koi podoban biše
„Već medvidu neg licu ljudskomu;
„Dal plemenît razum imadiše
„Čudan svitu i rodu svakomu.
„Nasradin se, dok živi, zoviše;
„Bi drag kralju; umori ga bolja
„Jer nesmi jist ripe ni pasolja.“

Z. T. L. B.

Nikoliko poslovicah i mudrih besidah Nasradinovih.

Ako hoćeš koga poznati daj mu vlast u ruke.

Digitized by Google

Bez muke neima nauke.
Blago na blago a èrdja na starinu.
Bolje je danas jaje, nego sutra kokoš.
Bolji je mir nego babin pir.
Bolji je jedan zalogaj u miru, nego hiljada u nemiru.
Častna haljina sramote nekopriva.
Čekaj sam sebi, što drugom snuješ.
Česti gosti celov gube.
Čuvaj se hroma kako groma.
Da je vina i strina bi pila.
Daj mi sriću a vèrž me u vriću.
Dèrži se novog puta a starog prijatelja.
Dobar dan se iz jutra poznaje.
Gdi koga svèrbi ondi se i češe.
Gdi koza dahne tu loza sahne.
Gdi je više repovah tu je manje glavah.
Gdi zub boli tu jezik utiče.
Kakovo jilo, takovo dilo.
Kakvo dèrvo takovo plod.
Klin klin izbija, a sikira oba.
Ko daje iz ruke gleda izpod ruke.
Koga je molit nije sèrdit.
Koi ima putovat neka nosi torbu i kruha i štap u ruci.
Koi muči dva uči.
Koi neima druga svak se š njim ruga.
Koi poteže nek se i nateže.
Koi svakoga pozdravlja bèrzo kapu razdre.
Koi svakom u zdravlje napija, svoje zapija.
Ko jedan put laže drugi put zaludu kaže.
Koliko ljudih toliko ćudih.
Ko mnogo dili bèrzo prosi.
Ko neplati nek se nepovrati.

Digitized by Google

Ko se duga ne odduži taj se tuge ne odtuži.
Ko stara nekèrpa nova nenosi.
Kruh od šenice nije za svakoga.
Kuća na glasu a mačke po selu pasu.
Metla nova dobro mete.
Mudroj glavi jedno oko dosta.
Najmilijeg gosta tri dana dosta.
Nasičeni mlini dobro melju.
Nevalja prija letiti neg krila nenarestu.
Nevolja gola najbolja škola.
Nikomu i olovo pliva, a nikomu i slamka tone.
Novo sito fino sije.
Od duhana kuća popljuvana, a od burmuta blatav nos.
Od zla dužnika i kozu brez mlika.
Prazna tikva na vitru sviri, a puna šuti.
Pusti koku na stolicu, a ona će i na policu.
Ralo i motika svit hrani.
Rep glavi nezapovida.
Riči su za žene, a dila za mužke glave.
Sablja za junaka a zemlja za težaka.
Sidi krivo, a sudi pravo.
S kim te vide s tim te i pišu.
S ludim se nevalja šaliti.
Svaka služba svoju plaću ište.
Svaka šala polu istine.
Svako dilo dodje na vidilo.
Što mačka koti to miše lovi.
Što tko dila pridanj pada.
Težke muke, a èrdjave plaće.
Teško nogam pod ludom glavom.
Tko hoće častno, nemože lasno.
Tko otara nevidi i peći se klanja.

Digitized by Google

Tko rukama med miša pèrste si olìže.
Tko se tuži sàm se ruži.
Tko lupeža krije ni on bolji nije.
Tko vatru u krilu nosi izgorit će mu odića.
Tko žali klinac izgubi podkovu.
U šali ima i zbilje.
U žene su duge kose a kratka pamet.
Vrati pak se povrati.
Zaludu je začina, kad nije načina.
Zdrilo voće samo pada.

TEŠTAMENAT

ìliti poslidnja naredba Nasradinova koja | bi nadjena pod uzglavljem njegove postilje.

Oni koi su služili Nasradina u njegovoj bolesti, prostiruć mu postilju nadjoše pod uzglavnicom jedan zavežaj karatah, koga odmah odnesoše kralju, kralj čini ga razdrišit i u njemu najde Teštamenat, koga biaše učinio malo prije svoje smèrti, i nikom nije htio pokazati, da se nebi znalo, od koga je roda, plemena i mista izašao. Tad kralj posla po biližnika (nodara) koi ga je pisao, da ga proštije prid očima njegovim, koi kako dodje učinivši kralju pristojni poklon reče:

B. Evo me Prisvitla kruno, za obslužit ono što mi budete zapoviditi.

K. Jesi li ti napisao ovi Teštamenat Nasradinov?

B. Jesam prisvitla kruno.

K. Koliko vrimena ima da si ga učinio?

B. Bit će na priliku tri miseca.

K. Evo ga, uzmi ga i proštij, zašto ja nerazumim ovoga čèrčkanja po karti, kako vi biližnici pèrljate.

B. Ja neznam, svitla kruno, nego evo malo seljanske poslove tomačiti, sa svim da sam išao na nauk dvadeset i dvi godine.

K. A kako se ti zoveš?

B. Jà se zovem Krepo Grizikesa za poslužit vas.

K. Lipo ime imaš zaista, a još lipši pridivak; ali bolje da su te nazvali Grizinovce koje su u kesi. — Dakle Gospodine Grizikeso proštij bistro, i na glas i iztiha da te mogu razumiti.

Gospòdin Grizikesa štije Teštamenat.

U ime dobra početka, i da bude dobar svèršetak; videći i poznajući ja Nasradin sin pokojnoga Nasrada, i Nasraditelja, od plemenitog roda Nasradinovićah, iz Nasèrdinske zemlje, da mi svi koi živemo na ovom svitu jesmo umèrli, i prilični mihurom napuhanim, koji malo neka se probodu više nesluže; i da čovik kako svèrši sedamdeset godinah, kako ja sada, može se reć da je na dvadeset i četvèrtoj uri svog življenja, pak dobra večer.

Digitized by Google

Zato dokle još imam malo moždani u tikvi hoću namistit moje stvari i učinit moju najposlidnju naredbu toliko za izpuniti moju želju, koliko zadovoljiti moju rodbinu i prijatelje; a ti gospodine Krepo Grizikeso molim te nabèrckaj ovi moj Teštamenat kako moju najzadnju odluku:

Ostavljam meštru Zubanu Škèrparu moje razdèrte čižme, i osam soldinah tekućih, jer vazda bio mi je dobar i mnogo puta zajmio mi je šilo i dretve za podšiti kus podplata.

Ostavljam takodjer meštru Kukonosu kožuharu kraljevu deset soldinah što mi je pocèrvenio više putah moj kaiš.

Ostavljam stricu Kèrnji vèrtlaru moj u staru klobučinu od slame što mi je davao u jutro po glavicu luka da se pokripim.

Takodjer ostavljam meštru Gèrbavcu konobaru moj široki kaiš, i džep od kože, zašto mi je pomočio gèrlo kad bi se umorio od mnogo razgovora, i za druge poslove.

Ostavljam meštru Lizonji kuharu moj érdjavi nož u nožnici budući mnogo putah izpekao ripe na vatri, i skuhao graha s kapulom moju jizbinu poćudnu, i dražu nego jarebice, gèrlice, prisnaci i druge kraljeve slatkarije.

Ostavljam odviše strinoj Lužnjarici moju slamnicu gdi spavam, i tri lakta podstave da si skroji dvi pregače, i to zašto mi je oprala već putih moje odèrtine.

Ostavljam sve druge moje kèrpine, cunje i ništarije meštru Škiljoku šilcu neka se š njimi

Digitized by Google

posluži, zašto mi je kadikad zajmio iglu i malo konca.

Zatim ostavljam Brabonjiću slugi kraljevu dvadeset i pet dobrih štapah po ledjih što mi je prošupljio vèrčinu, i činio da pomokrim postilju, i popišao mi se u čizme.

K. Od ovoga neće manjkat nikomu ništa, sve će bit izpunjeno po njegovoj naredbi. Štij naprid.

G. Takodjer kad se ja dilih iz kuće ostavih moju ženu Markolfu s jednim sinom nazvanim Nasradinićem, koi može imat oko deset godinah, nit sam im htio kazati kamo idjem da nebi došli za manom prid ljude onako lipi kipovi kao jesu, dali barem nek čuvaju u kući ono malo siromaštva. Ostavljam daklen da moja žena Markolfa živi i uživa sve dokli moj sin bude imat dvadeset i pet godinah; a tada on nek bude gospodar od svega s opomenom:

Da se nima oženiti s bogatijom od sebe.
Da se nepripitomi s starijimi u kući.
Da ne uznemiruje suside.
Da jide koliko ima, a radi koliko može.
De se nesvituje s ljudmi nerazumnim.
Da se nepušta ličiti od likara bolestna.
Da se nepušta kèrv vaditi od onoga komu ruka dèrhtje.
Da daje svakomu što mu se pristoji.
Da nastoji na svoj posao.
Da se nemiša u ono što ga netiče.
Da nekupuje ono u čemu se nerazumi.

Digitized by Google

I svèrhu svega da bude zadovoljan u svome stanju, i neka promisli da već krat idje janjac pèrvo ovce, to jest da smèrt negleda mlada mi stara. I ako ovo bude promišljati i činiti imat će dobru i čestitu svèrhu.

Napokon drugo mi neostaje nego da zahvalim kralju na njegovoj dobroti koju je pram meni nosio i želim da mi oprosti ako sam koi put uzmanjkao u časti i poštenju prama njegovomu veličanstvu; i jer ga sèrčano ljubim zato mu ostavljam ovo malo nauka, što mu može biti koristno, i cinim da će dragovoljno primit ako prem izlazi iz ustih jednog seljanina, to jest:

Da dèrži istu miru za bogata i za siromaha.
Da dobro izvidi osvadu, prije nego izreče osudu.
Da u sèržbi nigdar nikoga nesudi.
Da se čini ljubit od svojih podložnikah.
Da nadari dobre, a pedipsa zle i opake.
Da iztira blaznivce, lizimirce, i zloglašnike iz svojeg dvora.
Da nezapušta udovice i sirote.
Da ne produlja bez potribe osudu u svadbi i pravdi.

Ova ako bude obslužiti živit će u miru, i zadovoljnosti, i bit će dèržan za pametna gospodara. I ovako dospivam.

Digitized by Google

Kad ču kralj ovi Teštamenat, a navlastito uspomene njemu puštene, nemože da neproplače promišljajući mudro i pametno govorenje, i ljubav koju mu nosaše za života, pak još i po smèrti; zatim darova Grizikesi pedeset dukatah, i posla ga k svojoj kući; a Teštamenat postavi i sahrani med pisma najznamenitija svojeg kraljestva.

Ali znadući da je ostavio Mater Markolfu i sina Nasradinića hoti po svaki način da se nadju i da budu privedeni k njemu želeći ih dèržati u svom dvoru kao najdražu uspomenu svoga priljubljenoga Nasradina. I zaista dodjoše i pribivaše u kraljevoj polači, od kojih što se je dogodilo kazat će se možebit u drugoj knjizi. — A za sada budi zadovoljstvo i srića onomu koi je ovo sakupio i izpisao a zdravlje svim koji budu štiti.

Digitized by Google

Pivanje

OD OPAKE ĆUDI I PRIVARE ZLIH ŽENAH.

Iz knjigah J. I. C. U. B.

Od ženah ću sad pivati
Neka more svak slišati
Kakove su vazda bile
Ljude mnoge pridobile
Od početka ovog svita
I biti će u vik vika.

Žesto narav ženska tako
Prignuta je na opako.
Sve na zloću od zla višu
Kako sveta pisma pišu;
I zato vam ovdi kažem
Vidit ćete da nelažem.

U pèrvanja jošt vrimena
Gorkim jidom ubi žena,
Otce naše, kralje svete
I prihini i zamete;
Ki će čovik sada biti
Koga neće privariti?

Digitized by Google

Kad Adama najpèrvoga
Još iz raja zemaljskoga,
Kad mu dade voće slasti
I u grih ga čini pasti,
I učini sve narode
Da s u grihu zato rode.

I Jozipa pravednoga
Žena čini nevoljnoga,
U tamnicu da se stavi
Prem da biše sluga pravi,
Jer cić Boga i čistoće,
Nehti pristat na nje zloće.

Čovik Božji Lot biaše
I s andjelim govoraše
Al ga žene privariše,
Prem ako mu hćeri bišе
Vinom njega opojišе
Stara u grih oboriše.

Na Rebeku promislite
I veoma razmislite
Kako braću u zlo stavi
I veliku smutnju opravi
Prem blizanci da biahu
Medj sobom se progonjahu.

A Nabota pravednoga
I u svemu pridobroga
Jer vinograd nehti dati
Svojom zloćom žena strati
Čini krivo osuditi
Osuditi i ubiti.

Digitized by Google

Patrijarka Juda biše
Al ga žene privariše
Jer kod puta kad sidjaše
Pokrila se sva biaše
Š njom sagriši, neznadiše
Da njegova snaha biše.

David Prorok svet biaše
Da ga i Bog milovaše
Vidi ženu, u grih pade
I jedva se š njim razstade
Jer ti grisi težki biše
Mnogo Boga razsèrdiše.

A Salomun mudri uči
Gorko plače i jauči,
Mudrost Božja u njem biše
Al ga žene privariše
Da Idole štuje boge
Ter dopade tuge mnoge.

Nek Sisara vami reče
Što s himbenom ženom steče,
Kako žena sakri njega
Virova joj, izdade ga
Čini spavat umorena
Pogubi ga sakrivena.

Ataliu promislite,
Od zlih ženah vi bižite,
Svu kraljevu dicu pobi
I kraljestvo sebi dobi,
I kraljeva kako reče
A zle smèrti neuteče.

Digitized by Google

Abimelek kralj biaše
I opako kraljevaše,
Sedamdeset braće pobi
Čim kraljestvo sebi dobi
I čineći mnoge himbe
Pak od žene on pogibe.

I Tobiu pravednoga
U svem Bogu ugodnoga
Žena htiše obratiti
I od Boga odvratiti
Da zaludu dobro čini
Jer da dobro Bog necini.

Još i Joba pravednoga
U bolesti uztèrpnoga
Žena njegva sve karaše
I bolestnog progonjaše
Da nedade Bogu hvalu
U njegovom tugovanju.

Sanson koi u jakosti
Sám učini čuda dosti,
Lava razdri, vojske pobi
Pak po ženi tugu dobi;
Gdi njegova jakost biše
Kaza ženi, privari se.

Žena Amana jur nauči
Mardokea da on mučí,
Da ga čini obisiti
I na gredi jur visiti
Ali Božja volja biše
Ter Anana obisiše.

Digitized by Google

Mardokea nenavidi
Zato sebe u zlu vidi
Jer ko žensku volju slidi
Bèrzo sebe u zlu vidi,
Hoti ženi ugoditi
A sam sebi smèrt dobiti.

Irudica nevirnica
I zlih ženah naslidica
Svoga muža ostavivši
A drugoga priljubivši
Zlo učini jošte više
Jere svetca pogubiše.

Kad Isusa ufatiše
I tu ženska zloća biše
Poče Petru govoriti
I s vojnicim svim zboriti,
I zataja radi toga
Isukèrsta meštra svoga.

Zato Petar uzdisaše
Gorko suze prolivaše,
Što učini njemu žena
Službenica nepoštena,
Jer zataja radi toga
Isukèrsta sina Boga.

Kada Pavao hotiaše
I židove obraćaše
Što Židovi nemogoše
To se ženam pomogoše
Koje Pavla iztiraše
Iz grada ga izagnaše.

To jim žene učiniše
Da zakona neprimiše
Isukèrsta nepoznaše
U žudinstvu tu ostaše
I to žene opraviše
Jere Pavla odtiraše.

Dakle ko će na svem sviti
Od Sansuna jačji biti,
Davida se nać svetiji,
Salomuna već' mudriji,
Da privaren neć ostati
Ako s ženom bude stati.

U svetom se Pismu piše
Žene ljude privariše
Prem da sveti mnogi biše
Ali ih žene prihiniše
Jere ženam virovaše
Ludo sebe privariše.

I još ženske zloće biše,
Pisat veće neću više,
Što se u svetom Pismu štije,
Izpisao nitko nije,
Ni ja neću sve pisati
Sveto Pismo sve mišati.

Od svitovnjih stvarih piše,
Za prikazat zloće više,
Uspomene jur od kraljah
I njihovih kapitanah
Kako žene privariše
Prem da mnogo mudri biše.

Digitized by Google

Virgilia kripostnoga
Potegnu ga gor neboga
Sebi obnoć doći čini
Čini visit u visini
I do sunca tako stati,
I za rugo svim gledati.

Aristotil ki je bio
Učuvat se ni umio,
Kralj naravske od mudrosti,
Od nje zloće i hitrosti,
Po njem jaše u svom stanu,
Kao na konju osedlanu.

Semirami lipa biše,
Da joj i kralj dobro htiše
Pak izprosi da dan vlada,
I pogubi kralja mlada,
Nek poslidnji kralji znaju
Kako ženi oblast daju.

Sina čini da š njom griši
Koi pristati nehotivši,
Neg uzamši nož u ruke
Ter joj dade smèrtne muke,
Prem ako mu mati biše
Osvetiti otca htiše.

Još su mnoge stvari bile
Što su žene učinile,
Mnoge ljude pogubiše
Koji š njima općit htiše,
Jere ženam virovaše
I zato se privarjše.

Digitized by Google

Stara pisma ostavit ću,
Od naravi govorit ću,
Koje svaki dan gledamo,
Ako razum mi imamo,
Upisat ću žensku zloću,
I govorit o njoj hoću.

Zla je žena gorà zmije,
Jid izličit moći nije,
I zlo veće zla svakoga,
Napastuje sve drugoga,
Svèrhu svakog hoće biti,
A nikad se podložiti.

Bolje ti je dakle biti,
Neg se ženom tamnom sriti
Stat u mistu zapuštenu,
Neg u ženah razsèrdjenju,
Jere žena u naglosti,
Izgrize ti meso i kosti.

Na daleko uz dan ti si,
A na blizu nigda nisi,
Himbi uteći, i nje sili
Da te ona neprihini
Jer pogibu koi ljubi,
Napokon se on izgubi.

A kada te potribuje,
Fali, časti, dvori, štuje,
Onda pri njoj blaženi si,
Njezin Otac, i brat ti si;
Kad potribe neimade
Za ništa te nepoznade.

Google

Tako janje s majkom teče
I tić krila dokle steče,
Cim potribu ima hrane
Majku zove na sve strane;
Kad izleti nezna ništa
Nit je zove, niti ište.

Ženi, dici i psu tudju
Dobro j' činiti sve zaludu
Dokle činiš obslužuju
Pak do malo sve zabudu,
Bit poznano ništa neće
Sve se topi što se meće.

Žena tamna i himbena,
Svak *govori* zla si žena,
Jer od tebe svak zlo piše,
Jer je i zlo od zla više,
Jer si u zlu tvèrda stina,
Na rat hitra, na mir lina.

Niti neće da je svisti.
Nego viče ter se misti,
U razlogu nigda kriva
Jošte da se i odila
Sada vide, sad ustane,
Obèrće se na sve strane.

Kako bisno pašće skače,
Tako ona sve naskaće,
Niko s mirom ne prohodi
Kud sèrdita ona hodi,
Mičuć jezik oči cipa.
Kako zmija iz procipa.

Digitized by Google

I valja se ukloniti
I njome se uzkobiti.
Jere će te opsovati
A neće te poštovati
Jer kada ju bis naskoči
Nekodi joj već na oči.

Š njome kuća, sela, gradi,
Š njome smutnje i neskladi
I kraljestva još padaju,
Mnoga mista razoraju,
Da je dano još po tebi
Bio bi nesklad, i na nebi.

Ti neharna, ti laživa
Ti zloćudna, ti karljiva,
Tamna, hola, ponosita,
Ti sèrdita, uzorita,
Na zlo hitra, koć' dobiti,
A nikad se podložiti.

J š ako ti ko sagriši
U naglosti i u priši,
Ne samomu neć' prostiti
Nastojiš se osvetiti
Trepćeš, ričeš sve u kući
Na njeg otrov rigajući.

Za moč sèržbu izpuniti,
Na njeg počmeš govoriti
Mnogo veće neg istina,
Zoveš muža, brata, sina
I za na rat obratiti
Udilj počmeš tugovati.

Google

Već umireš od zličice,
Šalješ zvati čarovnice
Da nebude tebi gore,
Da te taru i bahore,
Da čaraju i bahore
I cić tebe vrat ulome.

A mužu se počmes kleti:
Ako mene ne osveti,
Po' nu slavnu i blaženu
Ne dèrži me već za ženu,
Kad ja štogod neučinu
Da se uvik svi spominju.

Sve u sèrcu pojekuje
I sve glavom pokrićuje,
Od jida se prominjuje
A od sèržbe sve tuguje
Prem bolestna da se kaže,
Ne viruj joj jer ti laže.

Neće ništa blagovati
Nego voli tugovati
Od glada se umoriti,
Nego s družbom govoriti,
I prem da ję mnogi nude
Neće uzet ni ponude.

Nedaj zate mista jidu
Jer te brižnu čini blidu
Jer jid život na zlo vodi
Grubši obraz da ti izhodi.
Ako nećeš virovati
Poj se tada ogledati.

Zmije j' obraz tvoj pastriji
Od pauka još tamniji
Kada ti se sèrce sjidi
Iz nosa se sve jid cidi,
Usta ti se sva zapine
Oči gore, život stine.

Od žalosti počmeš kleti
Zlo govoreć i od svetih,
Svakoga ćeš tad smutiti,
I na sèržbu probuditi;
Sina, kćeri i nevistu,
I ostale sve u mistu.

Teško tada najmenici,
Gore kćeram, jaoh dici,
Jaoh svakom ko te služi,
Sve opsova, sve obruži,
Ti od jida pucaš veće,
Odgovorit nitko neće.

Počmeš kuću primetati,
Za moć jide izrigati,
Jeda nije što na mistu,
Nać ćeš kćercu al nevistu,
Ako dobro sve pribiva
Najposli su sudja kriva.

Tad se kuća već uzbuči,
Nitko plače, nitko muči,
A nitko se posmijuje,
Da se na dvor tvoj glas čuje
A ti sičeš iz plamika
Sabljom oštrom od jezika.

Digitized by Google

Blago b' bilo tvomu stanu!
Dobila bi svima hranu,
Kako jezik da su t' ruke,
Jere nebi čula muke;
Jere više šta govori,
Tvoj se jezik manje mori.

Da su t' noge od jezika,
Izašla bi za glasnika,
Gospoda bi teb' obrala
Jer bi bèrzo putovala,
Jere ptica, ni hèrt nebi
Mogli uteć nigda tebi.

Trud je muka tvà mučati
I nemoreš hipa stati;
Nemoriš se govoreći,
A nemisliš što ćeš reći;
Gdi jezike uče dica
Vridna b' bila meštrovica.

Podložit se nigda neće,
Jošte kriva da je veće.
Hoće razlog sve imati.
Kako ulje sve plivati:
Svaka čineć naòpako
Dobit će te svakojako.

Razsèrdjena neće doći,
Neg užgana dne i noći,
S družbom svojom da blaguje:
Kako bòna pojekuje,
Od jida se prominjuje
A od sèržbe oblidnje.

Digitized by Google

Razširi se u osveti,
Raduje se tudjoj šteti:
Veseli se zlu tudjemu,
Razborljiva, u ničemu:
Život krati, kesu tribi,
Sve viruje u potribi.

Zašto si se ti ponila,
I tako se jur uznila,
Buduć tamna od korina,
Na zlo bèrza, na mir lina;
A Zašto se ti uznosiš?
I koi li razlog nosiš?

Jer čovika ti porodi?
I zlo tèrnje Ružu rodi;
Ne dèrži se ponosita,
Gnjusne iz trave liljan cvita,
Ternje bode, smèrdi trava,
A od sama cvitą j' slava.

Ah! da bude narav ljudih
A ne s tobom u zabludi,
Kako voće da se plode,
Neka smetnje neizhode:
Jer brez tebe zlo se dilo
Nigda nije dogodilo.

Što j' ugodno svojoj mili;
Sine kune, bratju dili,
Kuću krade mučem trati,
Muža grize, svedjer rati;
Tudje dilo svako vidi,
I veoma nenavidi.

Digitized by Google

I u kući i u selu
Po njoj jesu sva zla, velu:
I opako svako dilo
Po njoj se je dogodilo,
Jer brez smutnje neprohodi,
Kud sèrdita ona hodi.

Njezina je jur odluka,
Da je smutnja, da je buka,
Da se kara, da se psuje,
Da se nigdi nemiruje,
Njezin jezik nemiruje,
Nego zloću sve diluje.

Tudja dila iziskuješ
Od svojih se nespominješ
Iziskuješ tudje dilo,
I to ti je vazda milo,
Paka drugom prikazuješ
I još tomu prilagnješ.

Ni u cèrkvi nemiruje,
Neg u smutnji sve diluje
Ne pristaje besideći
O drugomu govoreći,
Protresajuć tudja dila.
Koja Bogu nisu mila.

I u cèrkvu zato hodi,
Da se ondi razgovori;
Ona hoće da izvidi,
Gdi se godi što učini,
I opaku rič da metne,
Neka smutnju višu metne.

Digitized by Google

Protivna se sebi čuje
Svaki dan se prominjuje,
Nje odluka varovita,
A nikada stanovita,
Kako prutom vitar kreće,
Što sad hoće, sutra neće.

Ako budeš dopustiti,
Svega će te raztužiti,
Da nje sèržba s tobom vlada
Tuga će te stignut mlada;
Jer grizice ke te grizu,
Kod tebe su sve nablizu.

Tko se ženskoj dà oblasti
Vazda stoji u napasti:
Grizice ga vazda grizu
Vazda mu je zlo na blizu,
Čin što imaš učiniti
Nigda nećeš ugoditi.

Nu kada je poštovana,
Uzviši se kano grana:
A kada je pokarana
Sva je vragu podložena,
Neće niko nju dobiti,
Ni nje volju prilomiti.

Kad namisli kćer udati,
Njojzi traži dom bogati
Gledat braništvo zamirna
Nek je i u tom nevirna;
Jeda dèržeć lipu tihu,
Ludjak kupi mačku u mihu.

Digitized by Google

U cèrkvu je ne izvodi,
I zato se već krat zgodi,
Zapovidi nehajući,
Smutnja, ukor jest u kući
Jidu piju, i igraju
A rič Božju neslušaju.

I mnogi se razpitaju
I po druzim izpitaju,
Kakova je kakve ćudi,
Jer vidjena ni od ljudih:
Ali drugi pravo kažu.
Viruj meni da nelažu.

Da joj vidiš lica blida
Žile paštre kad s' uzjida,
Nos dugačak, oči plave,
Noge krive, kraste glave,
Nebi joj se dodi skuta,
Da je zlatom obasuta.

Bolje ti se zmije dodit,
Neg se samo š njome skobit,
Jer u miru nećeš biti,
Ako budeš š njom općiti,
Kuću će ti razdiliti
Majku, bratju ucviliti.

A tebe će prihiniti,
Svojom lažju zaslipiti,
I prignut će tvoju volju,
Upasti ćeš u nevolju,
I sužanj ćeš uvik biti,
A nećeš se izbaviti.

Digitized by Google

Kad joj čuje tužna mati,
Počne suze prolivati,
Kad se majci to odkrije,
Podbočiv se sva vapije
Tu nesriću svoje kćere
Puca, ječi, obraz dere.

Sve se dere, vlase guli,
Kako jedan mahnit, ludi,
I dere se brez pristanka,
Neimajuć nigdi stanka,
Kad bi bradu tad imala,
Nebi dlake ostavljala;

Jer sakriti već nemože,
Od tuge se prinemože,
Pogrubi joj tužno lice,
Od velike te tužice,
Jere što je sa svim kriva
Očita su svita bila.

Ti razmisli, i procini,
I privare neučini,
Pamet, oči ti otvori,
Istina je teb' govori
Ako nećeš virovati
Ako okušaš hoćeš znati.

Ako upadeš u veruge,
Ne osladi tvoje tuge,
Drugo tebe molit neću
Da mi činiš ljubav veću,
Jer uvižban jesi bio,
A čuvat se nis' umio.

Digitized by Google

Jeda kuća glasovita,
Ali stvari sve od svita,
Jad će činit da t' umine,
I osladi teb' gorčine;
Jeda blago što pristupi.
Od uze te da odkupi.

Zašto čim je u majčice,
Mirnija je od ovčice,
A kada se s mužem sdruži,
Više od lakta jezik pruži,
A kada ju muž zauši
Vičuć selo sve zagluši.

Sad potežuć oženaše,
Na zvizdam joj sèrce jaše,
I čini se ponižena,
I još više sva blažena;
Na dvoru se taka kaže
Ali sèrcem vazda laže.

Ako odlučiš uzet ženu,
Išti dobru, poniženu,
Koju nadješ umiljenu,
Onu uzmi, ti za ženu,
Ta ti budi mila, draga,
Puno veće i od blaga.

Ako nećeš promisliti,
A ti hoćeš žuči piti,
Žena za svog ti uzimaš
Kojoj bili lik neimaš;
I za koju neimati,
Puno ti bi tužan plati.

Digitized by Google

Za to valja promisliti
I veoma razmisliti,
Da do smèrti nije lika,
Od takoga bolestnika,
Bolje ti je sužnjem biti,
Neg se za zlom oženiti.

Nu da hoćeš izabrati,
Stokrat ćeš ga razgledati,
Sebi konja za jahanje,
Da nejma pomanjkanje,
Kog (ugodan kad bio nebi)
Prominit ga jest u tebi.

Ženu nećeš prominiti,
Dokle budeš ti živiti;
Dakle slipo nečiniti
Nego dobro prociniti
Da se posli ti nekaješ,
I zlu sebe nepridaješ.

Negledaj joj ti lipote,
Nego gledaj već dobrote,
Hitri oči jere hine,
I poteču na taštine,
Za malo je nje lipota
Al je u vike nje dobrota.

A kako ćeš naći jednu
Kad Salamun ni nijednu?
Ki je vele svita proša,
Ali nije dobre naša,
Dobre iska, al nebiše,
I zato ga privariše.

Digitized by Google

O mudrosti dospivena,
Da mlohava tebe žena
Istinito more biti
Umila te privariti!
Mala ti bi stvarca bila
Da bi mene privarila.

Dakle ko će sada biti
Da ga neće privariti,
Kad privari primudroga,
I prihini ugodnoga,
I pridobi najjačega,
I pogubi najsvetjega?

Jaoh gdi sam s kim govoru!
Primisti bi prija goru,
Neg će ženu obratiti,
I jid njezin osladiti;
Zato biži dragi brate,
Da neriga jida na te.

Bože mili ti nas brani
I dobrotom jur sahrani,
I čuvaj nas Gospodine
Da nas tako neprihine,
I ti Divo koja žena
Medju ženam jes' blažena.

Od zlih ženah ja svitujem,
Od poštenih jur mirujem,
Jer su one dobra pune,
Svojih mužah lipe krune,
I dika su vazda njima,
Gdi god s braćom više ima.

Još su dika svega roda,
I plemena svog miloga,
Jere dobro sve diluju,
I zato ih svi miluju,
Ter im dobro svaki hoće
Kako jedno lipo voće.

I kakono kita cvitja,
Ona daje miris svita,
Svemu rodu i plemenu
Cineći ju prava ženu,
Navlastito nje kućani
Još odviše i seljani.

Dakle dobre je nekaram,
Već im svaku diku davam,
Jer su svagdi dika bile,
Kud su godi prohodile
Dobar miris ostavile,
I kućane proslavile.

Od zločestih jesam pisa
Koristijm to je misa,
Na dobro ih obratiti,
Od zle volje odvratiti,
Neka budu ljudem dika,
Bogu fala privelika.

Dakle mogu oprostiti
A zle volje nenositi,
Jere Isus slavni veli:
Zdrav likara jur neželi,
Već grišnike pridjoh zvati,
Od griha ih oslravljati.

Digitized by Google

Sad oštrina pera moga
Ljubezniva ne oštroga,
Poznati ćes da je bila
Koja te je oživila,
Da si zloću ostavila
I zlu volju prominila.

Reći hoćeš das' prijala,
Kad se budeš razabrala,
Ti od mene lipa svita,
Bog ti dao dugih litah,
Zloću svaku ostaviti
Boga, ljude proslaviti.

Zato imaš oprostiti,
A zle volje nenositi,
Jer na dobru svèrhu pisah,
To je bila moja misa,
Radi tvoga jur poštenja,
I tvê duše sahranjenja.

SVÈRHA.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google